

DARBININKAS

Vol. LXV, Nr. 35
Rugpjūčio - August 29, 1980

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Šiaurinės Lenkijos miestų, kaip Gdansk, Gdynia, Sopot, Szczecin ir kt., įvairių pramonės įmonių apie 100,000 darbininkų streikuoja jau ilgiau kaip savaitę, reikalaudami ne tik atlyginimų pakėlimo dėl padidėjusių maisto produktų kainų, bet ir statydami įvairių politinių reikalavimų, kaip paleisti politinius kalinius, panaikinti vyriausybės cenzūrą, leisti organizuoti nuo vyriausybės nepriklausomas darbo unijas ir pan. Savo veiksmams koordinuoti jie sudarė specialią organizaciją.

Lenkijos komunistų partijos galva Edward Gierek dėl darbininkų streikų pareiškė, kad vyriausybė stengsis pakelti darbininkų atlyginimą, bet kartu įspėjo, kad Lenkijos politinė sistema negali būti keičiama. Reikia pažymėti, kad šis vyriausybei pateiktų 21 reikalavimo daugumą sudaro politiniai reikalavimai.

Lenkijos darbininkų streiko koordinatorius Lech Walesa įspėjo, kad vyriausybei ėmusis represijų prieš streikuojančius darbininkus, streikai vėl bus atnaujinti.

Australijos, Austrijos, Graikijos, Norvegijos, N. Zelandijos, Ispanijos, Švedijos, Šveicarijos ir Suomijos ambasadoriai Irane bendrai paprašė Irano parlamento pirmininką Hojatolislam Hashemi Rafsanjani padaryti žygį, kad parlamentas greitai užbaigtų krizę dėl įkaitų. Tokį pat reikalavimą pateikė ir Europos bendrosios rinkos valstybės ir Japonija, bet visus šiuos reikalavimus parlamento pirmininkas atmetė.

P. Korėjos prezidentas Choi Kyu Hah atsistatydino. Jo pareigas laikinai eis min. pirmininkas Park Choong Hoon, bet spėjama, kad prezidentu stengsis pasidaryti dabartinis karinis valdovas gen. Chon Too Hwan.

Egipto prez. Anwar el-Sadat pasiūlė Izraelio min. pirmininkui Menachem Begin, kad įstrigusioms deryboms dėl palestiniečių autonomijos atnaujinimo reiktų jiems vėl susitikti su JAV prezidentu po JAV įvyksiančių rinkimų. Izraelis šį siūlymą sutiko nepalankiai.

Jungtinių Tautų saugumo taryba priėmė rezoliuciją, reikalaujančią visas valstybes savo ambasadas iš Jeruzalės perkelti į Tel Aviv ir pasmerkiančią Izraelį už vienašališką Jeruzalės sujungimą. JAV nuo balsavimo susilaikė.

Buv. Irano karo aviacijos viršininkas gen. mjr. Said Mehdiyun ir 15 kitų iranėčių buvo sušaudyti kalėjime už įšivėlimą ir sąmokslą prieš Khomeini.

JAV įstaigų parodytos nuolaidos Washingtono suruoštų Irano studentų triukšmingų demonstracijų dalyviams niekuo nepersidėjo prie Irano laikomų JAV įkaitų krizės sprendimo pagreitimo.

Izraelis spaudžia JAV kuo greičiau susitarti dėl JAV pažado aprūpinti Izraelį aliejum praktiškai įgyvendinimo. JAV teigia, kad jos pažadėjusios Izraelį aprūpinti aliejum tik tada, kai Izraelis negalėtų jo gauti kitur, o Izraelis įsitikinęs, kad JAV jį turėtų aprūpinti ir tada, kada aliejaus kainos pasidarė auksinės.

Britanija dėl augančio įtempimo su Iranu laikinai uždarė savo ambasadą Irane.

Japonijos min. pirmininkas Zenko Suzuki pareiškė, kad Japonija ir toliau vykdytų jau išbandytą bendradarbiavimo su JAV politiką.

KOVA UŽ KLAIPĖDOS BAŽNYČIA

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 41

Tarybų Sąjungos Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininkui L. Brežnevui

Nuorašai:

- 1) Lietuvos TSR Ministrų Tarybai,
- 2) Visiems Lietuvos Vyskupams ir Vyskupijų Valdytojams,
- 3) Tikinčiųjų Teisėms ginti Katalikų Komitetui

Klaipėdos m. ir visos Lietuvos TSR Katalikų

PAREIŠKIMAS

Mes, Klaipėdos m. ir visos Lietuvos katalikai, pakartotinai kreipiamės į Jus, Tarybų Sąjungos Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininke, prašydami padėti mums, kad būtų grąžinta bažnyčia, kuri buvo pastatyta Tarybų valdžios leidimu 1961 m. Klaipėdoje visos Lietuvos tikinčiųjų aukomis bei rūpesčiu. Netrukus ši bažnyčia iš tikinčiųjų buvo atimta ir paversta filharmonijos sale. Atiduodami bažnyčią, Jūs, Pirmininke, atitaisykite skriaudą, padarytą tikintiesiems ir atstatysite tuometinių vadovų neteisėtą pasielgimą, taip pat akivaizdžiai parodysite, kad Jūs esate taikos šalininkas, nes ši šventovė buvo pastatyta kaip taikos simbolis ir pavadinta Taikos Karalienės vardu.

(Leidimas statyti Klaipėdos katalikų bažnyčią buvo gautas 1956 m. per LTSR MT iš TSRS Aukščiausios Tarybos ir TSRS

MT. Leidimą buvo pasirašęs LTSR MT Pirmininkas Šumauskas. 1960.VIII.15 buvo pranešta, jog bažnyčia uždaroma ir neleidžiama joje praversti pamaldų. Bažnyčios statybai vadovavę kun. L. Povilonis (dabart. vysk.) ir kun. B. Burneikis 1961. II.26 buvo patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Prieš sumiant kunigus, LTSR MT nurodymu leidimas dėl bažnyčios statybos buvo paimtas. 1961 m. tuometinio Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininko N. Chruščiovo įsakymu bažnyčia buvo uždaryta).

Po šios bažnyčios paėmimo kreipėmės į TSRS vyriausybę, prašydami, kad ji būtų grąžinta, bet mūsų prašymas nebuvo patenkintas. 1979.III.6 Klaipėdos m. ir visos Lietuvos katalikų atstovai, šiuo reikalu kreipėsi į Jus, Pirmininke ir Religijų Reikalų Tarybos Pirmininką V.A. Kurojedovą pareiškimu, kurį pasirašė 10,241 tikintysis. Nesulaukdami teigiamo atsakymo, mes, Klaipėdos m. ir visos Lietuvos katalikai, pakartotinai kreipiamės į Jus, Tarybų Sąjungos vadove, prašydami ir žinodami, kad jei Jūs mums padėsite, tikrai bus grąžinta minėta bažnyčia.

Klaipėdoje yra tik viena maža (220 kv.m.), žema, skurdi katalikų bažnytelė, kurioje dėl spūsties ir tvankumo žmonės dažnai alpsta. Netilpdami joje turi stovėti gatvėje, nes ir šventorius labai mažas. Mieste yra

apie 170,000 gyventojų ir kasmet jų skaičius smarkiai didėja, todėl daugelis tikinčiųjų, norėdami atlikti religines pareigas, turi vykti į kitų parapijų bažnyčias.

Be to, Klaipėdą, kaip uostamiestį aplanko daugelis jūrevių bei kitų įvairių valstybių piliečių. Kai kurie iš jų užsuka ir į katalikų bažnyčią, kurioje pabuvoję nustemba, kad tai vientelė ir tokia skurdi bažnyčia Klaipėdos mieste. Jiems teiraujantis, ar tik ši katalikų bažnyčia yra Klaipėdoje, paaiškinama, jog buvusi pastatyta didelė ir graži Taikos Karalienės šventovė buvo paimta ir paversta filharmonijos sale.

Šios šventovės grąžinimas pasitarautų Tarybinės vyriausybės autoritetą pakėlimui ne tik mūsų šalyje, bet ir tarptautiniu mastu, ir jos grąžinimą sveikintų viso pasaulio geros valios žmonės.

Mes, vosos Lietuvos tikintieji, pasitikime Jūsų pagalba, laukiame Jūsų teigiamo sprendimo. Priešingu atveju prašysime Jūsų tol, kol bus grąžinta mums priklausanči bažnyčia-šventovė.

Su pagarba — Klaipėdos m. ir visos Lietuvos TSR tikintieji.

Klaipėdos ir visos Lietuvos TSR tikinčiųjų atstovai — 148, 149 parašai.

Klaipėda, 1979.VII.1

Jie pasivadino Atžalynu. Tai Clevelando ir Detroito skautai ir skautės, stovyklavę pranciškonų vasaros stovyklavietėje Wasaga Beach. Kanadoj. Nuotr. V. Bacevičius

"TARPTAUTINĖS AMNESTIJOS" AKCIJA ŽYPRĖS REIKALU

"Amnesty International" (Tarptautinės Amnestijos) sekretoriatas Londone kreipėsi į visas medikų organizacijas, ragindamas jas susirūpinti politinio Algirdo Žyprės likimu ir prašyti, kad jis bematant būtų paleistas "žmoniškumo sumetimais". Šiuo metu Žyprė laikomas Kazanės Ypatingojoje psichiatrinėje gydykloje "barbariškomis sąlygomis". Žyprė buvo ilgą laiką alinamas psichotropiniais vaistais Mordovijos lageryje, o nuo 1977 Kazanės gydykloje.

Tarptautinė Amnestija pažymi, kad net tikro nusikaltėlio negalima laikyti tokiomis sąlygomis. Be to, Žyprė niekad nebuvo psichiškai nenormalus. Jam nustatyta "reaktyvinės psichozės" diagnozė, kuri, jei ji ir būtų teisinga, gali būti išsukta tik nežmoniškų sąlygų. Tik paleidus jį ir stebint normaliomis sąlygomis, būtų galima nu-

naudojant narkotikus, ne tik nepagerins kalinio būklės, bet jį pablogins ir pastatys pavojun jo sveikatai ir gyvybę. "Tarptautinės Amnestijos" iniciatyva, Žyprės reikalui rašomi individualūs ir grupiniai laišukai Kazanės Ypatingos psichiatrinės gydyklos administracijai ir Sovietų Sąjungos Generaliniam prokurorui Rudenkai. (Elta)

PAPILDOMOS ŽINIOS APIE ČEKANAVIČIAUS TEISMĄ

Vakaruose gauta papildomų žinių apie š.m. sausio 4 Kaune įvykusį Arvydo Čekanaivičiaus teismą. Maskvoj veikianti neoficiali "Darbo komisija psichiatrinę panaudojimą politiniams tikslais tirti" savo Informacijos biuletenio 21-me Nr. (vasario 18) aprašo jo bylą. Čekanaivičius buvo suimtas pernai lapkričio mėn. ir uždarytas Vilniaus respublikinėje psichiatrinėje ligoninėje. Po jo namuose padarytos kratos jis buvo apkalintas neteisėtų dokumentų ir medic-

nių blankų pasisavinimu, telefono svetima pavarde įšivedimu ir vieno gydytojo parašo padirbimu. Čekanaivičiaus byla buvo nagrinėjama jam pačiam nedalyvaujant. Ligoninės skrynia vedėjas Jovaltas teisme pareiškė, kad Čekanaivičiui nustatyta diagnozė "šizoidinė psichopatija": jis esąs pavojingas visuomenei ir, kaip nepakaltinamas, turįs būti prievarta gydomas psichiatrinėje ligoninėje. Teismas paskelbė tokį nuosprendį. (Elta)

HELSINKIO SUSITARIMŲ VYKDYMUI REMTI LIETUVOS VISUOMENINĖS GRUPĖS DOKUMENTAS NR. 26 TSRS VYRIAUSYBEI

- Nuorašai:
1. Tarptautinės Amnestijos Organizacijai
2. "Tiesos" laikraščio redakcijai

3. A. Sacharovui
 4. TSRS Mokslų Akademijai
- XVI-jame pasauliniame filosofų kongrese, įvykusiame Diuseldorfe 1978, buvo pabrėžta, kad dvasinis aklumas yra kur kas pavojingesnis už somatinį ir kad jis dabartyje yra tiesiog epideminis bei nešąs grėsmę visuomenei.

Šio fakto teisingumą labai akivaizdžiai patvirtina pasielgimas su žymiausiu žmogaus teisių Tarybų Sąjungoje gynėju — Nobelio premijos laureatu, akademiku A. Sacharovu, kuris prieš keletą dienų buvo areštuotas ir ištremtas iš Maskvos į Gorkį.

Mūsų tai nenustebino. Juk prometėjai (o to vardo vertas yra ir A. Sacharovas) buvo nekenčiami ir kalami prie "uolų" visais amžiais.

Pagaliau ar žino istorija bent vieną humanistinį milžiną, kurio veiklai nebūtų kliudę visados gausūs ir beveik nuolatos valdžios svertus savo rankose laikę dvasios pigmėjai?

Kas yra A. Sacharovas? Pirmiausia — tai laisvės kaip teisės veikti gėrio labui siekėjas ir tikros taikos bei kultūros kūrėjas. Jis yra vienas iš didžiausių švyturių, kuris šviečia XX-ojo amžiaus sūtemose, kuris yra heroiška principingas, drąsus ir ištvermingas žūtūtiniam susidūrimui su raudonaisiais viduramžiais ir jų nežmoniškumu.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Pavergtos Lietuvos spaudoje paskelbtos trumpos biografijos su nuotraukomis lietuvių sportininkų, Maskvos olimpinėse žaidynėse laimėjusių medalius. Jų yra net 19. Išskirtinai minimi rekordininkai Lina Kačiušytė ir Robertas Žulpa. Lietuva turi žymių sportininkų, bet olimpinėse žaidynėse jie turėjo dalyvauti kaip Sovietų Sąjungos (ne Lietuvos!) sportininkai. Okupantai ir moralškai Lietuvą apiplėšia.

— Lietuvoje neperiodiškai leidžiamas Kraštotyros žurnalas. Šiais metais išleistas jau dešimtas numeris. Tačiau tikros kraštotyros žurnale esama ne per daugiausia. Nr. 10 minėtini tos srities straipsniai: "Vilkijos ir jos apylinkių praeities paminklai", "Muzika ir teatras Panevėžyje XX-ojo amžiaus pirmoje pusėje", "Lietuvos mokyklos XVIII-ojo amžiaus pabaigoje ir XIX a. pradžioje". Ir smulkesni straipsniai apie pirties apeigas Adutiškių apylinkėse, apie užpališkių vestuves ir t.t. Tačiau daugiausia straipsnių skirta komunistinei veiklai. Ilgame įžanginiame straipsnyje giriamasi "tarybiniais" nuopelnais Lietuvos kraštotyrai ir paminklų apsaugai. Paskelbti ilgi propagandiniai straipsniai: "Mažeikių rajono komjaunuoliai 1940-1950 metais", "Revoliucinis judėjimas Kelmės rajone 1919-1940 metais", "Komunistų nelegali veikla Kauno apylinkėse 1936-1940 metais", "Šilutės melioratorių darbai"... Taigi net moksliniai žurnalai priekamsi komunistinio šlamšto.

— Pavergtos Lietuvos spaudoje giriamasi, kad didėja Lietuvos laivynas. Klaipėdos uostui esą prirašyti 32 laivai. Kai kurie turi lietuviškus vardus: Tauragė, Šiauliai, Elektrėnai, Druskininkai, Antanas Sniečkus. Tai daugiausia žvejybos laivai. Neseniai nuleistas į vandenį

Lenkijoje statytas supertraleris "Pasvalys". Tai būsiąs labai modernus žvejybos laivas, aprūpintas geriausiais techniniais įrengimais. Bet daugumai tų laivų vadovauja rusai. Iš jų turi

Jis giliau už kitus mokslininkus įžvelgia ne tik fizikoje, bet ir visuomenės gyvenime. Todėl jis yra vienas iš nedaugelio galinčių vadovauti žūstančios žmonijos gelbėjimo akcijai. A. Sacharovo ištrėmimas ten, kur jo veikla bus sukaustyta — tai didelis nuostolis visiems pasaulio žmonėms ir tautoms. Mėginimas jį nutildyti tuo laiku, kai pasaulio krizė nuolatos gilėja — tai nusikaltimas prieš žmoniją.

Mes manome, jog nepagarba tokiems žmonėms kaip A. Sacharovas — tai nepagarba ne vien Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai ir Helsinkyje laisvai priimtiems įsipareigojimams, bet ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos ratifikuotiems bei juridinę galią Tarybų Sąjungoje įgavusiems tarptautiniams paktams, liečiantiems žmogaus teises.

Štai kodėl mes protestuojame prieš A. Sacharovo represavimą. Štai kodėl mes manome, jog TSRS vyriausybei reiktų parodyti išmintingumą ir grąžinti A. Sacharovą į Maskvą.

Helsinkio Susitarimų Vykdymui Remti Lietuvos Visuomeninės Grupės Nariai:

- Lukauskaitė-Poškienė Ona, rašytoja
Laurinavičius Bronius, kunigas
Jurevičius Mečislovas, darbininkas
Statkevičius Algirdas, gydytojas-psichiatras

1980 m. sausio 23 d.

naudos taip pat okupantas, o ne Lietuva.

— Sovietų Sąjungoje labai skatinamos visokios socialistinės lenktynės. Šiaulių "Aušros" muziejuje rugpjūčio pradžioje atidaryta tarptautinė fotografinių lenktynių paroda. Joje dalyvauja Gardino, Jalgavos (Mintaujos), Panevėžio ir Šiaulių fotografai (33 autoriai su 80 nuotraukų).

— Spaudoje rašoma, kad šį rudenį į Lietuvos aukštųjų mokyklų dieninių skyrių pirmuosius kursus bus priimta 9100 studentų.

— Dail. Jonas Buračas (1898-1977) nepriklausomybės laikais pasižymėjo kryžių ir lietuviškos ornamentikos piešiniais. Yra laimėjęs pašto ženklų ir žymiųjų ženklų konkursus, iliustravo knygas, įvairia technika kūrė Lietuvos vaizdus. Dabar Juodkrantėje surengta jo kūrinių paroda. Išstatyta apie šimtą kvarelinių ir aliejinės tapybos vaizdų.

— Melo ir propagandos paroda liepos mėnesį buvo Vilniaus valstybinėje bibliotekoje. Paroda pavadinta gražiu vardu: "Lietuva — šalis gražioji". Tačiau joje buvo vaizduojama 1940 metų sovietinė okupacija (ten vadinama Lietuvos liaudies revoliucija). Rodomi ano meto laikraščiai, plakatai, nuotraukos. Ir Meno draugijos parodų salone atidaryta propagandinė foto nuotraukų paroda, vaizduojanti "tarybų valdžios atkūrimą". O Dailės muziejaus centriniuose rūmuose — lietuvių "tarybinio portreto" paroda. Tai vis tautos pavergimo sukakčiai (ten vadinamai išlaisvinimu)!

— Nusipeoniuisio Lietuvos kultūros veikėjo vardas suteiktas komunistų partijos centro komiteto propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjui Juozui Kuoleliui. Ten ir komunistinė agitacija priskiriama kultūrai!..

— Spaudoje paminėta kino režisieriaus Arūno Žebriūno 50 metų amžiaus sukaktis. Rašoma, kad jo sukurti filmai išsiskiria iš kitų savo lyriškumu. Dėl to A. Žebriūnas vadinamas ekrano poetu.

(nukelta į 2 psl.)

Savaitės įvykiai

Indijos Pradeš provincijoje prasidėjusios religinės riaušės tarp indų ir mahometonų persimetė ir į Kasimiro provinciją. Dėl to jau yra žuvę 142 žmonės.

Izraely auga sąjūdis, kad jo okupuotos Golan aukštumos taip pat įstatymo keliu būtų įjungtos į Izraelio valstybę.

Suriname, P. Amerikoje, kairieji puskarininkai nuvertė prezidentą dr. Johan Ferrier, suspendavo konstituciją ir kraštui valdyti sudarė karinę tarybą, kurios pirmininku buvo paskirtas puskarininkis Chas Mijnak, bet netrukus jis buvo areštuotas už bandymą įvesti krašte Kubos remiamą režimą. Tarybos pirmininku buvo paskirtas ltn. Ivan Graanooost.

Salvadoro kairioji opozicija buvo paskelbusi trijų dienų streiką, bet kariuomenės saugojami prekybininkai krautuves laikė atdaras. Streiko metu per susirėmimus su kariuomene žuvo 129 žmonės. Per šiuos metus dėl įvairių neramumų ten jau yra žuvę 5,000 civilinių gyventojų.

Kinijos vyriausybė pirmą kartą po Tibeto okupavimo leido ten esančiam Drepung budistų vienuoliui priimti naujų vienuolių.

Sirijoje veikiančios teroristinės mahometonų brolijos vadas Hisam Jumbaz ir 4 jo padėjėjai žuvo per susirėmimą su kariuomene.

Prancūzijos žvejai, protestuodami dėl laivų įgulių sumažinimo ir žvejų atleidinėjimo, užblokavo prie Anglijos kanalo ir Viduržemio jūros esančius uostus ir įsaldė į Prancūziją atvykusius turistus.

Apie 500 Izraelio karių, remiamų artilerijos ir aviacijos, įsiveržė į pietų Libaną ir puolė ten esančias palestiniečių partizanų bazines. Pagal Izraelio šaltinius, buvo sunaikinta 40 partizanų, o Izraelis netekęs 3 žuvusių ir 12 sužeistų karių. Pagal palestiniečius, žuvę 12 partizanų ir 30 Izraelio karių.

Saudi Arabijos keleivinis lėktuvas su 281 keleiviu vos pakilęs užsidėgė ir nusileido Riyadh aerodrome. Visi keleiviai ir įgula žuvo.

Izraelio aukšč. teismas patvirtino, kad kariniai organai turi teisę ištremti arabus iš Izraelio okupuotų arabų sričių.

Lenkijoje, susidūrus prekiniam traukiniui su keleiviniu prie Torun miesto, žuvo 62 ir buvo sužeista 50 žmonių.

Sovietų Sąjunga vėl pradėjo trukdyti Voice of America radijo transliacijas į Sov. S-gą. Matyt, ji siekia, kad perduodamos žinios apie Lenkijos darbininkų streiką nepasiektų Sov. S-gos gyventojų.

80 mylių į rytus nuo Ohinavos iškilo Sov. S-gos povandeninis laivas, kurį buvo ištikusi nelaimė. 9 įgulos nariai yra žuvę ir 3 sužeisti. Laivas atsiskė bet kurios pagalbos, kol atplaukė sovietų laivas, į kurį buvo perkelta apie pusė įgulos narių.

Lietuvių delegacija Tarptautinės Antikomunistinės Lygos XIII-tame metiniame suvažiavime Ženevoje, Šveicarijoje. Iš k. Peter Wytenus iš New Yorko ir dr. Juozo Kaškelis iš Toronto

SOVIETINĖ KLASTA NEPASIEKĖ SAVO TIKSLŲ

Įtakingas Romos dienraštis Il Tempo rugpjūčio 6 pateikė savo korespondento Francobaldo Chiocci pranešimą iš Maskvos apie susitikimą su katalikų ir stačiatikių kunigais, kurie sovietinės valdžios iniciatyva buvo atsiųsti į olimpinės žaidynes tariamai pasirūpinti tikinčiųjų sportininkų dvasiniais reikalais. Katalikų sportininkų čia jau nuo pirmųjų olimpinė žaidynių dienų laukė trys kunigai: iš Rygos atsiųstas latvis Jonas Vaivods ir du lietuviai — vilnietis Paulius Kučinskas ir panevėžietis Gediminas Šukys. Italijos ir Austrijos sportininkai į žaidynes atvyko su savais kapelionais.

Dienraščio Il Tempo ko-

respondentas pažymi, kad italų sportininkų kapelionas kun. De Pamfilis mėgino susidraugauti su iš Lietuvos atsiųstais kunigais. Bet greitai buvo pastebėta, kad jie yra nuolat sekami specialaus valdžios pareigūno. Dėl to į klausimus apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje arba visai neatsakė, arba apsiribodavo tikrai bendrybėmis.

Italų sportininkai ir žurnalistai, dalyvaudami lietuvių kunigų aukojamose mišiose, pastebėjo, kad eucharistinėje maldoje buvo išstariamas ne Vilniaus vyskupo, o tik vyskupijos valdytojo vardas. Į klausimą "kodėl?" kunigai nedavė aiškaus atsakymo. Už juos

atsakė geriau informuoti italų žurnalistai, paaiškindami, kad Vilniaus arkivyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Julijonas Steponavičius jau daugiau negu 20 metų yra išstremtas iš savo vyskupijos vien dėl to, kad uoliai ėjo vyskupiškais pareigais...

Dienraščio Il Tempo korespondentas baigdamas pažymi, kad sovietinės valdžios tikslas kunigų atsiuntimu į olimpinės žaidynes pademonstruoti tariamą religinę laisvę Sovietų Sąjungoje nebuvo pasiektas. Priešingai, šių kunigų didelis atsargumas, jų baimė nusikalsti griežtom valdžios pareigūnų direktyvomis aiškiai liudijo tą dvasinę priespaudą, kurią kenčia Lietuvos ir kitų sovietų valdomų kraštų tikintieji.

IŠ PĀVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

— Literatūra ir Menas (Nr. 31) paskelbė ilgą Alg. Mačiulio straipsnį apie Kauną. Straipsnyje rašoma, kad Kaunas išsaugojo skirtingą miesto savitumą. Kitą tokio miesto Lietuvoje nėra. Miesto estetinį vaizdą sudaro pastatai, gatvių išplanavimas, grindinys, žibintai, medžiai, net reklamos. Kauno senamiestis, rašoma, buvo sumaniai restauruotas, paliekant senąjį kauniečių meninį klimatą. Ypač graži esanti Rotušės aikštė. Tikra pažiba yra senoji rotušė. Prie aikštės derinasi ir Maironio paminklas, prie Perkūno namų — R. Antinio sukurta Perkūno statula. Tik prie pilies restauruotų griuvėsių netinkanti senojo R. Antinio sukurta kankininko skulptūra (ta vieta esanti per daug triukšminga). Miesto centras yra Laisvės alėja, dabar pavesta pėsčiųjų gatve. Straipsnio autorius kritikuoja tos centrinės gatvės namų fasadų dažymą per ryškiomis spalvomis. Netikiosios esančios reklamos: jos margokos ir per smulkios, ypač su dideliais trūkumais esančios šviesų reklamos, nes "neono reklamos reikalai respublikoje negerėja — iki šiol neturime organizacijos, kvalifikuotų specialistų, kurie nuolat ir profesionaliai dirbtų šį darbą" — prisipažįsta autorius. O iš tikrųjų kam ta reklama parduotuvėms ir reikalinga, kai deficitinės prekės parduodamos iš po prekystalio? Juk plataus vartojimo prekių nuolat trūksta. Reklama, kad ir puošniausia, prekių nepagamins!..

— Paminklų sovietiniams veikėjams dygsta Lietuvoje lyg grybų po lietaus. Jų statoma net miškuose. Štai liepos 18 iškilmingai buvo atidengtas paminklas "žuvusiems tarybiniais aktyvistams" Vižūnų miške, Rokiškio rajone. Cementinį stulpą su gipsiniais bareljetais sukūrė skulpt. Arūnas Kynas ir arch. Edmundas Stasiulis.

GENEVOJ SVARSTYTI LIETUVOS REIKALAI

Tarptautinės Antikomunistinės Lygos XIII metinė konferencijoje Genevoje (Šveicarijoje) dalyvavo Amerikos Lietuvių Tarybos atstovai dr. Juozas Kaškelis ir Petras Wytenus. Lietuvių delegacijos pasiūlymu konferencija priėmė rezoliuciją, kuria priimama Lietuvos partizanų laisvės kovą. Kalantos auka, primenami lietuviai, kankinami

darbo vergų lageriuose, kalėjimuose ir psichiatrinėse ligoninėse, primenamas 45 pabaltiečių protestas ryšium su nacių-bolševikų slaptu susitarimu okupuoti Lietuvą. Reikalaujama, kad Vakarų valstybės naikintų Hitlerio-Stalino slaptų susitarimų padarinius, — kad iš Lietuvos būtų išvestos svetimos įgulos, pašalinta sovietinio teroro vyriausybė. Reikalaujama, kad pavergtų tautų klausimas būtų iškeltas Jungtinėse Tautose ir Europos saugumo konferencijoje. Pabrėžiamas reikalas imtis griežtesnių priemonių prieš sovietinį imperializmą ir kolonializmą. Šaukiamasi Jungtinių Tautų, kad jos gintų nepriklausomybę buvusių Tautų Sąjungos narių. Liepos 23-27 įvykusioje konferencijoje dalyvavo apie 250 delegatų iš 89-nių pasaulio kraštų.

Irane, sproguis name sukrautam dinamitui, žuvo 90 ir buvo sužeista 28 žmonės.

Pakistanas tariasi su Saudi Arabija, kad už Pakistanui teikiamą 1 bil. dol. paramą Pakistanas galėtų Saudi Arabijos apsaugai laikyti joje 1 diviziją kariuomenės.

kos dainos kūrybos problemas pasisako ir veiklieji kompozitoriai: Algimantas Raudonikis, Algimantas Bražinskas, Feliksas Bajoras ir Teisutis Makalčinai. Apie dainuojamą poeziją rašo jaunas dainininkas Alfredas Kukaitis. Tas žanras Lietuvoje pasidarė populiarus V. Kernagio iniciatyva. Apie dainos jėgą ir įtaką pakiliu tonu rašo Irena Mikšytė. Iškelta su modernintos naujosios dainos daugybė trūkumų ir mėginama surasti kelius tiems trūkumams pašalinti.

— Lietuvos pavergimo 40 metų sukakties proga Vilniuje atidaryti Revoliucijos muziejaus rūmai. Tie rūmai netoli nuo katedros buvo statomi daugelį metų. Tą muziejų sąmoningai žmonės vadina melo ir tuščio pasigyrimo muziejumi.

— Lietuvos pavergimo keturiasdešimtmetis Sovietų Sąjungos valdžios buvo įvertintas "Spalio revoliucijos" ordinu. Jį prie Lietuvos vėliavos Vilniaus iškilmingai minėjime prisegė maskvinės kom. partijos atstovas M. Gorbachiovas.

— Sovietų Sąjungos valdžia devyniasdešimtmetį kompozitorių Juozą Karosą apdovanojo "Tautų draugystės ordinu". Kino režisieriui Vytautui Žalakevičiui suteiktas sovietinės Rusijos (RTFSR) liaudies artisto vardas.

— Lietuvos kom. partija ir ministrų taryba įsakė Vilniaus vykdomajam komitetui pastatyti paminklus ant mirusių dailininkų — Prano Gudyno ir Antano Gedmino kapų. Valstybinės leidyklos įpareigotos išleisti knygas apie šių dailininkų kūrybą ir visuomeninę veiklą. Nutarta P. Gudyno vardu pavadinti muziejinių vertybių restauravimo centrą.

— Kauno muzikinio teatro direktorium paskirtas dirigentas Stasys Domarkas. Jis yra gimęs 1939. Baigęs Klaipėdos St. Šimkaus vardo muzikos technikumą, 1957-1962 muziką (obojaus klaseje) studijavo Liet. valstybinėje konservatorijoje. Simfoninio dirigavimo dalykus studijavo Leningrado konservatorijoje (1962-1967). Nuo 1967 paskirtas Kauno muzikinio teatro vyriausiuoju dirigentu.

— Kultūros Baruose (Nr. 5) paskelbtas ilgas Tado Vytauto straipsnis apie Kudirkos Naumiestį. Rašoma, kad šis senas miestas virto mažu rajono pakraščio miesteliu, kuriame nėra sąlygų kultūrinei veiklai. Padėtis pablogėjusi, kai iš K. Naumiesčio į Būbėlius išsikėlė Tarybinio ūkio technikumai, kuriame mokosi apie 500 būsimųjų veterinarijos felčerų ir zootechnikų. Toliau rašoma, kad K. Naumiestyje dar veikia linų fabrikas su 260 darbininkų, duonos kombinatas su 50 darbininkų, ligoninė su 7 gydytojais, dar vidurinė mokykla. Tačiau kultūros namai su jos direktoriumi J. Vikšraičiu esą nepajėgūs suburti gyvesnei saviškai išsisklaidžiusias inteligentines jėgas. Ir straipsnio autorius šaukiasi rajono (Šakių) pagalbos. Net ir komjaunimas nerodąs veiklos ir entuziazmo.

Pr.N.

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516 825-6511. Pasigrožėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudų kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laido tuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermentinės bet kurio miesto dalyje.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų parduotuvė, visų rusų apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujų vietų — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radijo, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Residencinės ir Komercinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
FLORIDA REAL ESTATE
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1980 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. 4-5 val. popiet WEVD 1330 AM kil, ir 7-8 val. vak. 97.9 FM. Dr. J.J. Stukas, Dir. Naujas adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. 201 753-5636.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- DOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KĒLIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĒTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuostūra • Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Darbas tikrovė ir propagandoj

Darbo diena, gal būt, ir teisingai švenčiama po vasaros atostogų. Prancūzų filosofas Ernestas Hello, gyvenęs devyniolikto amžiuje, yra pastebėjęs, kad žmogų nuvargina ne tik darbas, bet ir poilsis. Italų prielaidas „dolce far niente“ (saldus nieko neveikti) tinka tikrai jų gamtos karščio metui, kai jėgas išsemia šiluma.

Visiškas nedarbas dar labiau žmogų išsemia ir sužlugdo. Žmogaus prigimtis yra skirta judėti, keičiant darbą ir poilsį. Bet vienas ir antras nuvargina, kai yra nesaikus.

Nesaikus prievartinis darbas yra amžių problema, iš kurios žmonėms nėra jau taip lengva išsivaduoti. Visada atsiranda norinčių „saldžios tinginystės“ svėtimu prakaitu. Kitados taip buvo darbdavių išnaudojami darbininkai. Šiandien daug kur padėtis yra pasikeitusi.

Darbininkai yra ginami savo unijų ir valstybės įstatymų, išskyrus Sovietų Sąjungą ir jos pavergtus kraštus. Nors tai vadinami „Darbo liaudies“ kraštai, bet viskas daroma „tobulai... atbulai“ anot lietuvių rašytojo Antano Gustaičio. Net ir pasisavintos iš kitur idėjos atbulai apverčiamos.

Amerika yra „Gegužės pirmosios“ išradėja, bet dabar tos dienos nešvenčia, nes ji paversta grynai propaganda, kuri jau neturi nieko bendro su darbininkų gerove. Dar 1888 Amerikos Darbo Federacijos suvažiavimas Saint Louis mieste nutarė pradėti kovą dėl 8 valandų darbo dienos ilgumo.

Šios kovos pradžia buvo paskirta 1890 gegužės pirmoji. New Yorke buvo suorganizuota masinė darbininkų eisena. Dalyvavo apie 30,000 darbininkų.

Mitingo ir eisenos rengėja buvo Amerikos Darbo Federacija. Pritaikta ir rezoliucija, kad gegužės pirmoji būtų švenčiama kiekvienais metais, kaip darbininkų reikalavimų ir laimėjimų diena.

Tokį amerikiečių pasiūlymą priėmė Europoje antrasis socialistų internacionalas. Bolševikų tada dar nebuvo nė kvapo. Jų vardas iškilo tikrai po keturiolikos metų (1903).

Demonstracijos ir propaganda nustojo savo reikšmės, kai Amerikoje darbo sąlygos pagerėjo. Atsirado ne tik darbininkų unijos, bet ir valstybės globa bei įstatymai, kurie tvarko darbo reikalus. Yra visiškai laisvė ir lygybė tartis su darbdaviais ir streikuoti. Uždarbis yra pakilęs daugybę kartų, darbo laikas vis trumpinamas, įvestas nedarbo ir kitoks draudimas.

Visais tais laimėjimais besidžiaugiant, pasidarė kitokia darbo šventės prasmė. Nuo propagandinės „Gegužės pirmosios“ nusigręžta į „Darbo dieną“, švenčiamą rugsėjo mėnesio pirmąjį pirmadienį.

Tai darbo atvangos, poilsio ir pasitenkinimo diena. Nėra reikalo ir niekas nevaro į gatves ir aikštes vargti, garbinti „liaudies išvaduotojus“ ir šūkauti:

„Mes esame laisvi, o jūs — kapitalizmo vergai!“ Taip daroma Sovietijoje: „tobulai... atbulai“. Atbulas reikalas visada pasidaro iš melo. Sakoma ne tai, kas yra, bet kuo norima pasigirti: tuščiai ir atvirksčiai. Užtat lietuvių patarlė pasišaipo: „Pagyrų puodas netaukuotas“. Sovietų Rusijoje dėl to taip rėkliai giriamasi darbininkų gerove, kad jos nėra. Jei būtų kitaip, neapsitvertų nuo laisvojo pasaulio geležinė tvora.

Nors Australijos lietuviai Simo Kudirkos dar niekada asmeniškai nebuvo sutikę, bet jis buvo visų laukiamas kaip brangus bičiulis ar mielas svečias. Kiekvienas pergyveno jo drąsaus šuolio į laisvę sutrukdymą, jo skaudų likimą, prievarta jį grąžinant į sovietų laivą, jo didvyrišką laikymąsi teisme, jo kovą už žmogaus teises darbo stovykloje. Apie Simą Kudirką rašė lietuvių spauda visame laisvame pasaulyje. Daug rašė ir kitataučių spauda. Jo likimu rūpinosi lietuviai ir kitataučiai, buvo rodomi filmai apie jo drąsų žygį ir t.t.

Ir štai š.m. birželio 13 tas visų pažįstamas ir laukiamas Simas su žmona Gene atskrido į Australijos žemyną — į Sydney lietuvių koloniją. Tai pirmas jo asmeniškai susitikimas su šia kontinente gyvenančiais tautiečiais. Tačiau tik po trumpo pasisveikinimo svečiai, pagal iš anksto nustatytą maršrutą išskrido į didžiulias lietuvių kolonijas, viena nuo kitos atskirtas tūkstančiais kilometrų. Pradėta nuo Adelaidės.

Atvykę į Adelaidę, Kudirkai nespėjo nė pailsėti: kitą rytą jau pradėjo savo misiją (VI.14). Aplankė abi savaitgalio mokyklas. Vaikučiai Kudirkams įteikė gėlių. Simas draugiškai su jais pakalbėjo, ragino likti ištikimais savo tautai. Vakare — susitikimas Lietuvių namuose su Adelaidės lietuviais. Kalbėjo kukliai, nuoširdžiai, nesigirdamas. Po to ALB krašto valdybos pirmininko Neverausko namuose priėmi-

SIMAS KUDIRKA AUSTRALIJOJ

mas. Čia Simas vėl kalbėjo. Sekmadienį (VI.15) — į Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčią, kur klebonas kun. A. Spurgis pamokslė pabrėžė, jog Simas nukentėjo ir dėl to, kad buvo taurus lietuvis katalikas. Abu Kudirkai nešė auką. Sekmadienį Lietuvių namuose Kudirkams pietus parėngė Vaidilos teatras, dalyvaujant veik visiem aktoriam, vaidinusiems V. Baltučio parašytą „Šuolis į laisvę“. Kiek vėliau po pietų Simas kalbėjo pabaltiečių surengtame birželio įvykių minėjime, kuriame dalyvavo parlamentarai, spaudos atstovai, pilna salė estų, latvių, lietuvių. Simo kalba, pasakyta šiam minėjime, buvo pakartota per televiziją, įteikta spaudos atstovams. Jo apsilankymą Adelaidėje su komentarais aprašė Advertiser ir Sunday Mail.

Pirmadienio rytą (VI.16) Simas kalbėjo su lietuviškos radijo valandėlės vedėju V. Baltučiu. Jų pasikalbėjimas vėliau buvo transliuotas. Tą dieną kun. A. Spurgis surengė pietus, kuriuose dalyvavo parapijos ir visuomenės atstovai. Antradienį — į Perthą.

Perthe Simas Kudirka, Pasaulio Laisvės Sąjūdžio jaunimo sekcijos pastangomis, turėjo galimybę susitikti su daugeliu atsakingų asmenų — parlamentarų, spaudos atstovų, televizijos ir radijo žmonių. Pasikalbėjimai

buvo perduoti per radiją, televiziją, spaudoj. Australų visuomenei Simas davė atskirą pranešimą. Kitą dieną Kudirkai dalyvavo sovietų pavergtųjų ir už žmogaus teises persekiojamųjų minėjime. Atminimui į vandenį buvo nuleistas vainikas. Vakare atsiveikiniame dalyvavo federalinio parlamento narių, Vak. Australijos švietimo ministeris, Pasaulio Laisvės ir Žmogaus Teisių Lygos atstovai. Apylinkės pirmininkės p. Frenkienės pakviestas, Simas papasakojo apie gyvenimą Lietuvoje, apie savo pergyvenimus sovietų katorgoje.

Birželio 19 Kudirkai iš Pertho iškeliavo į Melbourną. Melbournno aerodrome juos sutiko daugiau kaip 100 žmonių. Kai kurios moterys buvo apsirengusios tautiniais drabužiais; buvo keletas plakatų su užrašais: „Sveikiname Simą Kudirką!“, „Sveikas, Simai!“ Čia Simo jau laukė ir keli reporteriai.

Penktadienį (VI.20) Simas padarė pranešimą Lietuvių namuose kitų tautybių nariams — apie koncentracijos stovyklas; šeštadienį dalyvavo Joninių balių. Sekmadienio rytą lietuvių radijo studijoje pasikalbėjimas su G. Landsbergiu. Po to į pamaldas, kur Simas su apylinkės pirmininku A. Pocium atliko skaitymus, o abu Kudirkai nešė auką. Tai buvo pamaldos už birželio kankinius. Po pamaldų — vie-

šas minėjimas. Vakare TV 7 kanalas rodė filmą „The Defection of Simas Kudirka“. Vyko pasikalbėjimas su reporteriais. Pirmadienį (VI.23) — į Hobartą.

Simo Kudirkos apsilankymas Hobarte (Tasmanijoje) padarė gylį įspūdį visiem — lietuviams ir kitataučiam. Vienoj Simo Kudirkos kalboj Hobarto miesto salė nesutalpino žmonių. Birželio 25 Simas kalbėjo Tasmanijos universiteto studentams. Po kalbos dar apie valandą jis buvo klausinėjamas. Kudirka kalbėjosi ir su H.E.L.L.P. nariais, ir vien su lietuviams. Kudirkus priėmė Hobarto katalikų arkivyskupas Sir Guildford Young. Trečiadienį Hobarto burmistras suruošė specialų priėmimą, kuriame dalyvavo žymus skaičius kviestinių svečių, jų tarpe etninių grupių ministeris B.K. Miller su žmona (atstovaujantis Tasmanijos premjerui), opozicijos lyderis G. K. Pearsall, keletas parlamentarų, Belgijos, Danijos, Olandijos, Šveicarijos, Prancūzijos garbės konsulai su žmonom. Priėmimo aprašymas buvo paskelbtas dienraštyje The Mercury. Simas dar susitiko su spaudos ir Tasmanijos Amnesty International valdybos atstovais. Privati TV 6 stotis plačiai informavo apie Kudirkos lankymąsi. Taip pat radijo stotys dažnai jį minėjo. The Mercury įsidėjo didelį S. Kudirkos paveikslą; čia Kudirka laikė rankoj didelį B. Gajausko, šaukiančio pagalbos, paveikslą.

Canberroj (federalinė sostinė) S. ir G. Kudirkai lankėsi birželio 26-28. Vos atvykus, svečius pasitiko The Canberra Times korespondentas, kuris pasikalbėjimą išspausdino laikraštyje, pridėdamas atvykusiųjų nuotrauką. Po pietų S. Kudirka kalbėjosi su politinės kronikos vedėju, o vakare apylinkės pirmininkas p. Martišius pristatė svečius Lietuvių klube visuomenei. Buvo daug jaunimo. Penktadienį buvo pasikalbėjimas su lietuvių radijo pusvalandžio vedėju. Po to Kudirkai buvo priimti Canberros arkivysk. Clancy. Dar vėliau dalyvavo pabaltiečių surengtame tremimų minėjime. Australijos tautiniame universitete, politinių mokslų fakultete veikia Sov. Sąjungos ir Rytų Europos reikalų komitetas, kuris domisi disidentų veikla. Jo nariai su S. Kudirka kalbėjosi

(nukelta į 4 psl.)

Simas ir Genė Kudirkai ir juos pagerbti susirinkę svečiai Lietuvių Klubo salėje Bankstovne, Sydnejuje. Nuotr. E. Karpavičius

ŽMOGUS — JUDANTI KRYŽKELĖ

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Antanas Rubšys,
Manhattan College

32

Praeitis dabartyje

Ktesiphon griuvėsiai yra valstybiniame parke. Parkas — oazė. Vakaruose yra Tigro kilpa. Vandens apstu. Žmogaus rankomis sodintos palmės sudaro paunksmę atgaivai. Parkas — ne tik oazė, bet ir muziejus. Be archeologinių įdomybių iš persų bei partų laikų, yra ir etnografinių dalykų. Itin patraukliai atrodo beduinų palapinė ir pelkių gyventojų nendrinis namelis. Abu kruopščiai įrengti ir atspindi jų gyventojų gyvenimo būdą ir poreikius.

Kiras Didysis girišai

Persų karalius Kiras nugalėjo Babilonijos kariuomenę 539 metais prieš Kristų prie Opis miesto. Taip sako istoriniai raštai. Pats Kiras girišai: „Babilonas atvėrė man savo vartus ir pasidavė be mūšio...“ Dažnai ant žemėlapiu ieškodavau Opis vietovės. Veltui. Gidas rodo pirštą į vakarinę Tigro pakrantę su Seleukijos griuvėsiais.

Archeologų spėjimu, Seleukija buvo pastatyta ant Opis griuvėsijų.

Opis mūšis iš esmės pakeitė tuometinį Artimųjų Rytų žemėlapi. Juo baigėsi ir žydų tautos tremtis Babilonijoje. Izaijo 40-55 atspindi anuometinę nuotauką ir nuostabą.

Tiek daug dalykų nematyta...

Viešnage Mesopotamijoje — Krašte tarp upių — baigiasi rytoj. Nežiūrint sunkumų ir slepiančio karščio, norisi jame pabuvoti ilgiau. Tačiau judėti reikia, — ir dabar žmogus yra judanti kryžkelė.

Mesopotamija yra ir ziguratų žemė. Pasisvečiavus, zigurat, Kalnas į Dievą, tampa įspūdingu Mesopotamijos įvaizdžiu. Smagu viešnage baigti prie Aqar Quf, arba Agarguf, zigurat.

Į Dur Kurigalzu:

Kurigalzu miestas

Iš Ktesiphon rytiniame Tigro šone autobusu šliaužiame į va-

karinį. Vėl per Salman Pak ir per žmonių pilnas Bagdado gatves. Aqar Quf yra palei vieškelį į Damaską, apie 30 km nuo Bagdado.

Į Bagdado gatves per autobuso langą žiūrėti yra įdomu. Ko čia nematysi! Sunku atskirti šaligatvius nuo gatvės vidurio. Pėstieji ir važiuojantys juda kartu.

Važiuojama ir dviračiais, ir dviejų aukštų ratų vežime, kurį traukia mulas, ir iškiliame limuzine. Kur ne kur sunkvežimis pilnas jaunų kareivių. Važiuoja stacionomis. Gatvė tiesi, bet judėjimas daro vingių vingelius. Arabai prekiauja: būdelėse, iš lagaminėlių... Pirkėjų spiečiai.

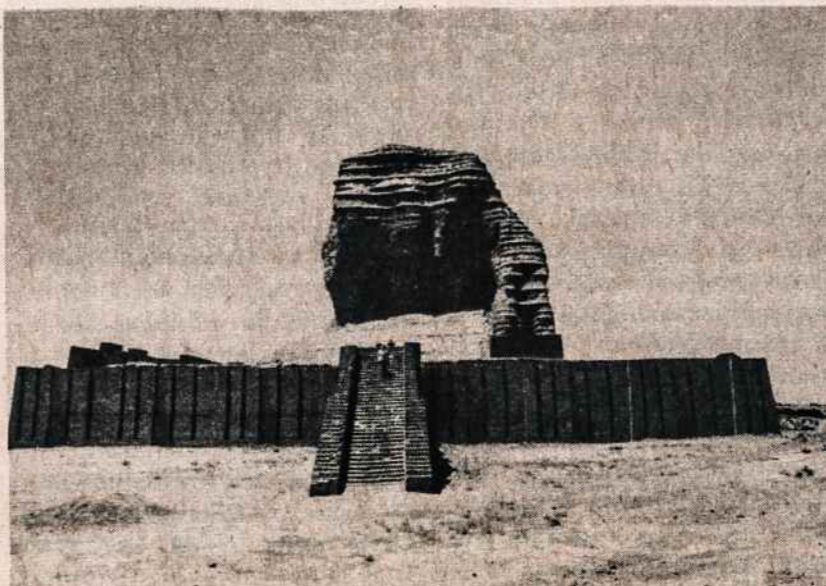
Kai kur gatvė, atrodo, ir kvėpia lyg valgykla. Mėsos kepsniai — šis kebab ir žuvies

kvapas netelpa nosyje. Valgoma stoviniuojant. Vienur kitur per arbatines duris vidun kviečia prakaituotu veidu riebulis arbatininkas. Paslaugiu kvietimu traukia praėivius iš kamšaties saulėkaitoje į prakaitu sklidina atgaivą viduje. Be abejo, ten orą judina palubės elektrinės vėdyklės.

Aqar Quf pasiekiam tik po poros valandų. Valdiškasis gidas mums jau kone namiškis. Mūsų gerove nuoširdžiai rūpinasi. Turįs net raktus į plaukimo baseiną, kuris esąs visai netoli zigurat.

Kurigalzu miesto griuvėsiuose

Zigurat — Kalnas į Dievą — stovi ant kasitų karaliaus Kurigalzu sostinės griuvėsių.

Aqar Quf Ziggurat. Nuotr. A. Rubšio

Kasitai šventraštyje nėra minimi, bet yra gerai žinomi Mesopotamijos istorijai kaip įsibrovėliai į Babiloniją iš Luristano.

Kasitai turėjo būti įdomi tautai. Ne semitinė, bet turbūt indoeuropietinė. Jie gyveno Irano plokščiakalnyje. XVIII a. prieš Kristų, nežinomų veiksnių verčiami, jie pajudėjo į vakarus. Užkariaudami Babiloniją, ji tapo Mesopotamijos viešpačiais iki XII a. galo. Po to, viską palikę, grįžo į Irano plokščiakalnį, kur pamažėle dingo iš istorijos. Krikščioniškosios eros pradžioje apie juos nieko nebeįgirdime.

Kasitų karalius Kurigalzu buvo iškilus Mesopotamijoje XV a. prieš Kristų pabaigoje. Jis buvo įsitikinęs, kad kasitų tauta yra sumerų-akadų kultūros paveldėtojai. Užtat ir rūpinosi atstatyti senuosius zigurat Ur mieste bei Babilone ir naują savo sostinėje savo jam žinimui pastatyti. Kurigalzu aistringai garbino audros diešpatį, dievą Enlil. Jo sostinės zigurat ir buvo skirtas Enlil garbei. Elamitai iš Persijos sugriovė kasitų sostinę XII a. Tačiau zigurat ir rūmų pamatai tebeliudija, kad kasitų būta istorijoje.

Aqar Quf — Kurigalzu, Kalnas į Dievą, rište priižiū mano akis. Ir dabar jis dar turi 57 metrus aukščio, ir jo tikslios kertės, lyg modernus kompasas, teberodo į keturias pasaulio ša-

lis. Treji laiptai, statyti iš degtų plytų, tebeveda į aukštesnes pakylas. Matau, kad zigurat nebuvo tuščiaiduris, bet jo šerdis buvo pripildyta moliu. Molio sluoksnius kas 20 cm stiprina sturules nendrių virvės.

Į ziguratą nebuvo įeinama, bet lipama. Zigurat yra Mesopotamijos Kalnas į Dievą, kuris žmoguje pažadina būtiną jausmą: žmogus yra klausimas į Dievą.

Nusivillame...

Paskutinė viešnagės diena Irake karštesnė negu pirmosios. Su karščiu jau lyg apsi-prasta. Tačiau proga atsigaivinti vandenyje zigurat lankymą labai paspartina. Juk Mesopotamija yra vandeninga, — Karštas tarp upių! Upes matėme, norisi jų vandenį pajusti. Skubiname gidą į plaukimo baseiną.

Dur Kurigalzu buvo didžiulis miestas. Pakeliui į baseiną praeiname šventyklų, rūmų ir buitinių pastatų pamatus. Irako archeologai juose ir dabar rausiasi.

Plaukimo baseinas yra prie Sakhawiyeh kanalo, palmių gojuje. Gojų supa mūro tvora. Stebiuosi tylą anapus tvoros. Gidas, atrakindamas vartus, lyg dvejoja. Palmių gojuje vėsiau.

(Bus daugiau)

VIENOS KELIONĖS PRISIMINIMAI

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

17

Kaerntnerstrasse pilna vieniečių. Čia niekas neskuba ir nebijo lietaus. Retai matomi skėčiai. Jaunimas vaikštinėja juokaudamas, retkarčiais rankomis nubraukdamas lietaus drėgmę nuo įraudusių skruostų. Matau elegantiškas moteris su lengvos vilnos kostiumais ir europietiško stiliaus lietaus apsiaustais apsirengusius vyrus. Šaligatvio kavinėse pilna žmonių. Mano bičiulis ir aš sustojam vidury plataus bulvaru po lenktą arka vidury gatvės. Sėdam prie baltai dažyto, stikliniu viršum staliuko su baltomis, pintos geležies kėdėmis. Šonuose žydi raudonos gėlės. Geriam karštą vieniską kavą su puojančia grietinėle ant viršaus ir ragaujam vaisių tortus. Vilioja įvairių skonių ledai, bet skanumynų užtenka...

Lėtai žygiuojam viešbučio link, nes artinasi laikas vykti į geležinkelio stotį Venecijos kryptim. Viešbučio tarnautojas paslaugiai užsako taksį, kurio labai gražios išvaizdos jaunas šoferis man primena vengrų didiką. Važiuojam Pietų stoties (Suedbahnhof) link. Iš ten devintą valandą vakaro turėsime sėsti į itališką ekspresą.

Stoty atsiirandam anksti, tai nutariam ten ir pavakarieniauti. Po vakarienės, pasinaudodami bagažiniu vagonėliu, esančiu visose Vakarų Europos stotyse, susirandam peroną. Įdunda traukinys, kuris savo išvaizda jau skiriasi nuo mum iki šiol įprastų vokiškų, šveicariškų ir austriškų traukinių. Kažkaip išblukęs, su nelabai šviesiais langais, aprūkęs... Buvome užsisakę miegamąją vagoną, nes į Veneciją kelionė trunka devynias valandas.

Miegamasis skyrius patogus ir švarus. Bet aš jaučiuosi ištroškusi ir ieškau traukinio palydovo, kuris savo kabinoj, tin-

giai žiovaudamas, gurkšnojo amerikietišką Coca-Colą... Jis nekalba nei angliškai, nei vokiškai. Nutariu bandyti savo menką italų kalbos žinojimą, kuris susidaro daugiausia iš lotyniškų žodžių, skambančių itališkai. Susikalbam. Jis man mieliai parodo šaltą Pepsi su švaria stiklinaite ir paaiškina, kad naktį galima miegoti netrukdomai, tik reikia užpildyti sienos perėjimo dokumentą ir atiduoti pasus. Tai padarom su malonumu.

Pro langus negalim matyti jokių viliojančių vaizdų, nes lietus vis darosi smarkesnis ir naktis visiškai juoda. Tik kur ne kur suspinski pravažiuojam miestelių ir kaimų žiburėliai, kaip vienišos, mirksinčios akutės. Apie vienuoliktą valandą užmiegu.

Palydovas pranešė, kad Venecijoj būsim lygiai septintą valandą ryto, taigi išsimiegoti bus laiko. Jis pasiūlė pažadinti, bet aš užprotestavau, nes buvau tikra atsisusianti laiku.

Naktis prabėgo be sapnų, giliame miege. Atmerkusi akis, žvilgtelėjau į savo rankinį laikrodėlį. Nudžiugau, kad iki Venecijos dar pusvalandis. Pradėjau pamažu praustis ir tvarkytis, prieš tai pabalsdama į savo bičiulio kabiną, kad laikas keltis. Bet buvo keista, kad traukinys stovėjo nejudėdamas. Aš kyštelėjau galvą pro langą. Atrodė, kaip didelė geležinkelio stotis, bet užrašo neieškojau.

Staiga į mano skyrių pasibeldė palydovas:

— Sinjora, kodėl tamsta neišlipat? Mes jau 45 minutės Venecijoj, ir traukinys netrukus pajudės toliau.

— Kaip tai? — parodžiau į savo laikrodėlį.

— Sinjora, jūsų laikrodėlis rodo Vienos laiką. Čia yra vienos valandos skirtumas.

Jis mudviem sugrąžino pasus ir padėjo už kišenpinigius.

Sekmadienis, liepos 15

Per penkias minutes mano bičiulis ir aš palikome vagoną, šiek tiek uždusę, bet patenkinti, pagaliau atsidūrę istorinėj dožų būstinėj, pasakiškoj Venecijoj.

Į geležinkelio stotį reikėjo leistis plačiais, apšiuksintais laiptais. Bagažinių vežimėlių nebuvo... Vilkau laiptais savo lagaminus ir jaučiausi nepatenkinta. Pagaliau suradom bagažinę, kurioj palikom savo lagaminus apsaugai.

Pradėjom ieškoti pusryčių. Restoranas buvo erdvus, aukštomis lubomis ir plačiais langais, pro kuriuos galima buvo matyti siaurą kanalą ir tingiai skraidančius garsiuosius Venecijos balandžius. Buvo nešvaru. Trupiniai ant stalų, nenuimti indai, šiukšlės ant grindų. Pastebėjau kelis susivėlusius vyrus, geriančius kažką labai įtartinai stipraus iš matinių stiklinių.

Kelneris ilgą laiką mūsų nepastebėjo, kol pagaliau mano bičiulis pareikalavo kavos ir pirštų parodė į po stiklu sukrautas itališkas bulקותes, pro kurių šonus matėsi itališko kumpio gabaliukai. Kava buvo karti ir nekaršta. Bulקותės kietos, kumpis popieriaus storumo, o kaina kaip Waldorf-Astorijoj. Nežiūrint, kad valgiai, jaučiausi alkana, nes reikėjo kiek energijos sunaudoti, vaikant įkyrias muses nuo lėkštutės.

Pagaliam išėjom į kanalo pusę. Ties mumis garsusis Canale Grande. Geležinkelio stoties laiptai buvo apšėsti būrio jaunų, susivėlusių žmonių, kurių dalis dar miegojo, o kiti tingiai krapštėsi akis, pažadinti kaitrios itališkos saulės, kurios spindulį šviesą dar didino jų atspindys kanalo ramiam vandeny. Ir čia daugybė balandžių, kurie painiojosi po kojoms ir nesiduoda nuvejami. Jie tupia ant pečių ir galvos ir iš viso dominuoja aplinką.

Žvalgausi į šalis ir stebiu anoj pusėj kanalo seną bažnyčią, kurios sienos atrodo apkerpėjusios ir laiptai laiko ir maldininkų kojų gerokai apgadinti. Šiapus kanalo stovi kioskai su turistine literatūra, skarelėmis, suvenyrais ir vaisiais. Nusiperkam po kelis persikus ir slyvas.

Kanalu susisiekiama į visas Venecijos "gatves" yra geras — motorizuotais "autobusais". Bet matau senovišką, dailiai išlenktą tiltą ir aiškius krypties užrašus. Kioske nusipirkę Venecijos miesto planą, nutariam eiti pėsčiomis iki Šv. Morkaus aikštės, tuo būdu išnaudodami progą Veneciją pamatyti iš arti.

Žingsniuojam link tilto, kuris iš Šv. Liucijos geležinkelio stoties prieplaukos veda per Didįjį Kanalą, skeliantį Venecijos salą vingiuotu pūviu į dvi dalis. Liečiu senus turėklus. Stiprūs, akmeniniai, rankų nuzulinti, vėtrų maudyti, saulės kaitinti, vis tokie pat, nepasidavę laiko bėgimui. Einam su minia vietinių, nudegusių italy, nešančių ant viršės suvertas ką tik sugautas žuvis turgun. Būrelis turistų, apsikabinusių kameromis ir žiūronais, sukiojasi salą fotografuoti meniškos lėnsės. Visi tiltai Venecijoj per vidurį iškilę, kad būtų erdviau laivų stiebams. Bet nematau laivų su stiebais, o gondolos irgi nepasidavę savo aukštumu. Gal jie tokie vien dėl to, kad jie yra Venecijos tiltai, to seno miesto, kuriam pradžią davė jau devinto šimtmečio pradžioj ir šią Adrijos jūros salą būrys atsisėdusių pabėgėlių nuo Romos imperijos pamatų pirmo svyravimo.

Iš toto tiltais ir turėklais atrodo balti. Pati prieplauka, išgrįsta plokščiais akmenimis, išveždžiota sniego baltumo stambiomis geometrinėmis figūromis, su patogišiais laiptais, veda tiesiai į vandenį, bet jokių apsaugos tvorelių. Pakraščiuos yra įmūryti stulpeliai gondolom ar laiveliam prišti.

Pradėjom eiti siaurūtemis Venecijos gatvelėmis tarp niūrių, aukštų mūrinių namų, kurie atrodė be jokio gyvybės ženklų. Daugumas langinių buvo uždaryti. Prie durų matėsi bronzinės lentelės su pavardėmis, plyšiai laiškam. Kampuose buvo dailiai sukrautos šiukšlės... Sukomės gatvelėmis, ejom tiltais per siauras, ramias, Venecijos miestą raizančias upes. Ramūs irkluočiai tingiai plaukė į kanalus siaurais vandens keliais. Senos gondolos, čia tik "turtinngiem" ir turistam prienamos, savo riestais galais stiepėsi į dangų, o jų tamsiam dugne galima buvo matyti blunkančio raudono pliušo sėdynės.

Atsidūrėm nedidelėse aikštėse, kurių centre dominavo kokio nors šventoj atminimui bažnyčios. Šv. Gregorijaus ankstyvos gotikos bažnyčia buvo arti San Vio upės, kurią reikėjo pereiti siauru, aukštai išlenktu tiltu. Žmonių nesimatė, tik pavieniai turistai. Negalėjau suprasti, kur sekmadieniais dingsta Venecijos gyventojai...

Kadaise atvirukuose matyti Atodusių ir Rialto tiltai tapo tikrove. Rialto tiltas, baigtas 1588 metais, su savo grakščiais turėklais, bareljefais ir arkomis, išstovėjęs šimtmečius, atrodo amžinas tiek savo orios architektūros stilium, tiek savo senovinėmis paminklinėmis lentomis.

Žvilgtelėjus į žemėlapi, supratau, kad nužygiuoti pėsčiomis iš Šv. Liucijos geležinkelio stoties iki Šv. Morkaus aikštės reiškia skersai pereiti visą salą... Tačiau nuovargio nejaudėm, nes kas žingsnis buvo staigmena, nepaprastas reginys, senovinės skulptūros. Taip norėjo si akimis ir širdim pagauti kiekvieną kampelį, kiekvieną vaizdą ir jį įamžinti savo vaizduotėj. Atodusių tiltas, aprašytas ir apdainuotas, manęs nenuvylė savo

Demonstravę prie sovietų ambasados liepos 19 kalbasi su spaudos korespondente. Iš k. korespondentė, A. Banionytė, S. Kudirka, L. Kojelis ir B. Zdanytė. Nuotr. Aušros Bagdonavičienės

NAUJAS AIDŲ NUMERIS

Aidų Nr. 4 atspausdintas rugpjūčio pabaigoje ir išsiuntinėtąs prenumeratoriam.

Turinys įvairus, svarus ir aktualus. Aleksandras Plateris istoriniu straipsniu apžvelgia Lietuvos Statutą, nuo kurio paskelbimo praėjusiais metais suėjo 450 metų. Autorius statutą laiko "teisines kūrybos aktu, į kurį panašių vargiai ar galima rasti anų laikų (1529) Europoje... Daugumoje Europos šalių savi teisiniai buvo sukurti tik 18 ir 19 amžiais". J. Draugelis pateikia studijinę apžvalgą apie religijos padėtį Sovietų Sąjungoje. Duomenys surinkti iš pabėgusių iš Rusijos disidentų. Įdomus faktas — jaunimas, auklėjamas bedieviškoje aplinkoje, nusivilia sovietine sistema ir glaudžiasi prie Dievo. Visoje Sovietų Sąjungoje jaučiami religinio atgimimo daigai, bet visuotinis tautos grįžimas prie Dievo artimoje ateityje nenumatomas. Kęstutis K. Girnius tęsia savo studiją apie dvi pagrindines šiuolaikines moralines teorijas, jas aiškindamas ir vertindamas: Paulius Rabikauskas rašo apie Lietuvos vyskupų dvasinę genealogiją, t.y. kas ką konskrevavo, nueidamas į praeitį net iki 16-ojo amžiaus. Studija, pilna statistinių duomenų bei schemų, rodo autoriaus mokslinį kruopštumą.

Literatūrai šiame Aidų numeryje atstovauja Bernardas Brazdžionis trijų puslapių eilėraščių pluoštu ir šį pavasarį miręs rašytojas R. Spalis pasakojimu "Bitnikai".

Apžvalginė žurnalo daliai skirta 21 psl. Kun. Vald. Cukuras gvildena Jono Pauliaus en-

cliklą "Redemptor hominis" — Žmogaus atpirkėjas. Jį papildė Vyt. Bagdanavičius vertimais apie šio popiežiaus idėjas ekumenizmo atžvilgiu. Kęstutis Trimakas pamini socialinio filosofo Erich Frommo, šiais metais mirusio Meksikoje, gyvenimą ir pažiūras. Vytautas Volertas kritiškai žvelgia į lietuvių emigrantų veiklos problemas, priedamas išvadą, kad pavargome, per daug susismulkinę į aibes organizacijų, ratelių, renginių, ir nebepajėgiame susitelkti į svarbesnius kultūrinius žygius. Juozas Prunskis detališkai aprašo Chicagoje ruošiamas Poezijos dienas 7 metų būvyje. Skyriuje Mūsų buityje sutelkti mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo įvykiai. Numeris baigiamas knygų apžvalga: Violeta Kelerienė vertina Algirdo Landsbergio novelių rinkinį "Muzika įžengiant į neregėtus miestus", Arv. R. — R. Spalio romaną "Širdis iš granito" ir A. Masionis — Antano Rinkūno vadovėlį "Ar kalbate lietuviškai?". Recenzijos ilgos ir išsamios.

Šis Aidų numeris iliustruotas daugiausia dail. H. Šalkausko tapybos darbų nuotraukomis.

Tenka paminėti dar ir tai, kad įžanginiame puslapyje Aidų leidėjai, apžvelgę dr. Juozo Girniaus daugiau kaip 15 m. redagavimą ir jį dėkingai įvertinę, praneša, kad žurnalą nuo šio numerio redaguoja T. Leonardas Andriekus, OFM.

Aidų adresas: 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Prenumerata — 15 dol. Žurnalas išeina kas du mėnesiai 60 psl. leidiniu.

J. Vis.

SIMAS KUDIRKA AUSTRALIJOS

(atkelta iš 3 psl.)

apie 2 val. Išvežtųjų minėjime dalyvavo keli senatoriai, lenkų, ukrainiečių atstovai.

Birželio 28 — vėl į Sydnėjų. Čia Kudirkų laukė tikra rugiapūtė. Vos išlipęs iš lėktuvo (11 val. ryto), Simas tuojau nusukubėjo į lietuvių radijo valandėlės studiją ir užrašė vėliau transliuotą kalbą. Vakare Kudirkai kaip svečiai dalyvavo Australijos Lietuvių Fondo pobūvy-vakare. Čia visuomenei juos pristatė p. Stašionis. Buvo gera proga susipažinti su Sydnėjaus visuomene. Sekmadienį aplankė savaitgalio mokyklą, o po pusvalandžio — į lietuvių pamaldas. Simas atliko skaitymus, o abu su žmona nešė auką. Po pietų — Lietuvių klubo salėj gausus susirinkimas. Dalyvavo daugiau kaip 500 žmonių. Jų tarpe buvo senatorių, etninių grupių atstovų, korespondentų. Ku-

dirka ilgai kalbėjo. Po kalbos apylinkės pirmininkas dr. Al. Mauragis Simui įteikė dovaną — p. Lašaičio meniškai išdrožtą kryželį.

6 val. buvo susitikimas su kviestiniais asmenimis, o 8 val.

ukrainiečiai pakvietė į Ukrainos Laisvės paskelbimo šventę. Kudirka savo kalboj prisiminė keltą ukrainiečių veikėjų, su kuriais drauge jam teko būti koncentracijos stovyklose. Pirmadienį beveik visą dieną teko lankyti radijo ir TV stotyse, kur buvo įrašyti pasikalbėjimai, vėliau transliuoti. Vakare S. ir G. Kudirkai dalyvavo kaip svečiai Pavergtų Tautų pobūvy, kur išbuvo iki 2 val. ryto. Po šio pobūvio jau teko rengtis išvykti į JAV.

Būdami Sydnėjų, Kudirkai buvo rūpestingai globojami S. ir Al. Mauragių namuose, visur jų vežiojami, ypač skubant iš vienos vietos į kitą, dažnai net už kelių ar keliolikos mylių. Trumpų laisvalaikio metu šiek tiek buvo aprodyta ir Sydnėjus bei jo gražios apylinkės.

-o-

Simo ir Genės Kudirkų kelionės Australijoj paliko gilius pėdsakus. Retai kada susirinkimuose būdavo tiek žmonių, kad jų negalėtų sutalpinti erdvi Lietuvių klubo salė. Visi norėjo savo akimis pamatyti lietuvių, kentėjusių už savo tautą ir jos laisvę, visi norėjo išgirsti jo žo-

džius. Australijos lietuvių spauda plačiai aprašė jo lankymąsi, susitikimus su tautiečiais ir kitaraučiais, su įtakingais žmonėmis. Čia pateikiama pora spaudose ištraukų, kuriose atspindi Australijos lietuvių tarpe paberti Simo Kudirkos kelionių vaisiai.

Mūsų Pastogė š.m. 26 numerio vedamajame "Svečių išlydėjus" tarp kita ko rašė: "...pervažiavę per Australiją, jie stebėtinai išbudino vėl visus lietuvius. Simą pamatyti ir jo pasiklausyti kiekvienoje vietoje lietuviai rinkosi masėmis, ir Simas jų visų neapvykę, greičiau sužavėjo; jo paprastumas, kukli ir be pretenzijų laikysena, jo be manierų nuoširdus žodis buvo tas magnetas, kas palenkė jo pusėn jaunos ir senus, mokytus ir ne tiek daug mokytus".

Tėviškės Aidai š.m. 25 numerio vedamajame "Nauja dvasia" tarp kitko rašo: "...Nestebėtina, kad, Simui Kudirkai atvykus į Australiją, jaunimas jį norėjo pamatyti, norėjo išgirsti, ar tikrai taip buvo. Melbourne užtai susirinko jaunimo ne tik iš viso Melbourne, bet daugelis iš plačios apylinkės. Kada jaunimas yra taip ramiai išklauses kokių paskaitų ar kalbų. Šį kartą Simo Kudirkos klausė su didele atida net dvi valandas. Dar nenusibodo, dar jį klausinėjo. Tai pasako, kad Kudirkos žodžiai yra tikri, kad tai nėra pasaka, kad yra Sibiras, yra komunistinė vergija. Iš kitos pusės Simas pasakė, kad ne vienas jaunuolis Lietuvoj tiesia sparnus į laisvę. Net pavyzdžiais jis pasakė, kad pirmas jis planavo bėgti į Švediją, bet kiti pasiskubino pirmi ir taip jam užkirto kelią. Taip Simas pavirtino, kad Romo Kalantos, Sadūnaitės ir kitų istorijos yra tikros, kad jaunimas tiesia sparnus į laisvę".

J. Slavėnas

Sydnėjaus LB apylinkės pirmininkas dr. Al. Mauragis sveikina Kudirkus. Nuotr. E. Karpavičiaus

(Bus daugiau)

Vasara Kennebunkporte — 4 KAI TAU PAMINKLAI KALBA

Kiekvieną čia sužavi ta didelė aikštė priešais vasarnamį. Aikštės paprastai būna nuobodžios, skirtos žaidimam, sportui. Čia priešingai — tai didelė dailės muziejaus aikštė.

Jau pirmieji tos aikštės statytojai rūpinosi jos grožiu. Surinko čia skirtingus medžius, juos taip sugrupavo ir susodino, kad nebūtų nuobodu. Kartais medžius pasodino grupėmis, pavyzdžiui, eglių ansambliu prie Liurdo grotos koks puikus, kaip gražiai tų eglių viršūnės atsimuša dangaus fone. Kitur tamsių medžių plote įsodino berželį, kad pajavairintų ritmą.

Pagražino gamta

Naujieji šeiminkai, lietuviai pranciškonai, dar labiau pagilino tą gamtos grožį ir jį įpraminė. Toje pačioje aikštėje jie pastatė religinius paminklus. Pastatė taip, kad jų kiekvienas yra atbaigtas meno kūrinys.

Nevienam teko lankyti senas katedras, bažnyčias. Jos žmogų patraukia ir sužavi savo nesikartojančiu autentiškumu. Tokio jausmo jų nepatiriami, kai užeiname į paprastą kvartalo bažnytelę, kur visos formos standartinės, daug kur matytos. Nerandi kūrybinio mosto, randi tik pakartojimą ir kartais neskoningą pakartojimą. Tokių šventovių statybą vykdė žmonės, kurie neturėjo didesnio polėkio, o žiūrėjo tik paprasto patogumo, išviršinio blizgesio.

Čia gi, lankydamas tuos pranciškonų pastatytus paminklus, pajunti tikrą kūrybinį autentiškumą — tikrą kūrybą.

Tie paminklai nėra taip sau parigolinti aikštėje, bet jie yra suderinti su aplinka, paversti aplinkos dalimi. Lyg kokios medžių šakų užuolaidos prasiskleidžia ir atidengia gražų statinį. Ir pats paminklas, pagerbdamas gamtą, nerėkajū, nėsiblaško savo formomis. Jis pratęsia gamtos ritmą ir pačią gamtą giliau įprasmina ir labiau papuošia.

Vakarinė saulė

Visoje aikštėje ir parke praversti patogūs takeliai. Vieni jų nueina palei kanalą, į laivų priplauką, kiti čia ištiesi aikštėje ir atsiremia tai į vieną, tai į kitą paminklą. Aikštėje prie didžiųjų kelių auga dekoratyvūs ir vešlūs krūmai. Kiek atokiau nuo kelio prasideda didžioji lapija — didieji medžiai. Ir čia pakaišyta įvairių gėlių, kad tą liniją — medžių susijungimą su žeme — sušvelnintų ir padarytų patrauklią.

PHILADELPHIA, PA.

Lietuvių diena

Taip jau yra, kad žymi dalis pajamų Lietuvių Namų išlaikymui turi būti gaunama iš įvairių renginių. Tam tikslui čia būdavo rengiamos gegužinės, Lietuvių Namų dienos, lietuvių mugės ir kita. Buvo pastebėta, kad į šiuos renginius noriai lankosi ne tik naujieji ateiviai, bet ir ankstesniosios emigracijos tautiečiai bei jų priaugncios kartos susitikti ir pabavoti su savo draugais ir pažįstamais.

Jau kuris laikas, kai Lietuvių dienos yra rengiamos Pensilvanijos Lakewood Parke, Baltimorėje, Putname, Kennebunkporte ir kitur, į kurias suplaukia tautiečiai pabendrėti, nežiūrėti, kuria kalba bekalbėti, ar prie kurios generacijos priklausyti. Jose atnaujinamos pažintys, užmezgamos naujos, gėrimasi sava kultūrine programa. Jose kyla šventiška nuotaika ir net pasididžiavimas savo etnine kelme.

Philadelphijos Lietuvių Namų dienos buvo gera pradžia lietuviams susiburti ir suartėti. Tačiau jos buvo siauresnės apimties. Joms trūko visuotinio charakterio. Tai jausdama, Lietuvių Namų vadovybė ėmėsi iniciatyvos čia jas plėsti, kad jos ilgainiui taptų visų šiame rajone gyvenančių lietuvių susiartinimo

Pačioje aikštėje patiesti čiorbėlių kilimėliai. Jie neatsižūrimi. Lyg kokia poezija.

Vidurdienį čia pilna saulės, rimties, malonaus oro, kvapų, kurie ateina iš pušynų. Vidurdienio šviesoje paminklai lyg nuobodžiauja, praeivio akies netraukia.

Lankai prisiminimus

Čia atvažiuavę, stengies kuo greičiau aplankyti tuos paminklus ir parko grožybes. Ėjai vasara iš vasaros, ėjai vienas, su draugais ir palikai čia savo prisiminimus. Lyg tavo dienoraštis čia išskleistas. Ir malonu dabar visa tai prisiminti. Truputį geliančiai malonu. Dabar eidamas palieki šių dienų mintis, jausmus. Sustoji, pasidžiaugi bitele, kuri supasi pakelės gėlėje, pasidžiaugi ir visa tvarka.

Paminklai rūpestingai globojami

Šie statiniai nėra palikti nuogai gamtos priežiūrai, kad juos suestų pajūrio rūkai, kurie su savimi nešasi daug druskos, kad juos draskytų rudeniniai vėjai, plaktų lietūs. Tiesa, jie visi stovi atviroje gamtoje, atviri pasitinka visa, ką duoda gamta, bet paminklai nėra suvargę. Jie rūpestingai globojami, prižiūrimi. Kad ir tie takai, kuriais eini, ir jie rūpestingai aptvarkyti, kad sveičiui teiktų malonumo ir skatinimą eiti tolyn.

Ties Kryžiaus Kelių paminklu

Aikštės kairėje pusėje tarp medžių kyla savotiškas paminklas, panašus į japonišką pagodą. Tai Kryžiaus Keliai — Stacijos. Paminklas pastatytas 1958 metais. Prie jo statybos tada daug dirbo Tėv. Kęstutis Butkus, OFM, kuris šiuo metu gyvena St. Petersburg, Fla. Statyba rūpinosi ir visas vienuolynas, jo viršininkai.

Suprojektavo jį architektas Jonas Mulokas, į paminklą įvesdamas daug lietuviškos ornamentikos. Pagrindė yra keturi stulpai, kurie lenkiasi į centrą ir susijungia į vieną, toliau aukštyn keliasi aukštų aukštais, baigiasi lietuvišku metaliniu kryžiumi. Prie stulpų apačios iš trijų pusių yra lietuviškos koplytėlės, kurios taip pat baigiasi lietuviškais metaliniais kryžiais. Žiūrovą ypač

dienomis ar net šventėmis, kurių surengimui prisidėtų Lietuvių Bendruomenės apylinkės ir visos lietuviškos organizacijos. Kadangi tokia mintis kilo tik neseniai, šį kartą dar nespėta ir jas į tą darbą įtraukti, bet tikimasi, kad tai bus daroma ateityje.

Dėl to dabar ketvirtąjį Delaware slėnio Lietuvių dieną rengia Lietuvių Namų tarybos sudarytas specialus komitetas. Ji įvyks rugsėjo 7 d., 1 val. p.p. "Polankos" parke, kurio smulkesnį adresą galima rasti šiame laikraštyje įdėtame skelbime.

Dienos programa prasidės ant rą valandą kapitono E. Venckaus vadovaujamo Aqua String Band koncertu, kuris taip pat gros "Aušrinės" tautiniam šokiam. Čia bus galima įsigyti tautodailės dirbinių ir suvenyrų. Čia bus visiem atviras sporto turnyras iš šokių varžybos, vyks spalvotos televizijos, dviračio ir kitokių vertingų dovanų traukimai ir kiti laimėjimai. Netrūks bulvinių blynų ir kitokių lietuviškų skanėstų bei gėrimų. Įėjimas tik 2,50 ir 1 dol. Jeigu lyty, viskas vyks gretimose salėse.

Daug pastangų yra įdėta, kad ši Lietuvių diena būtų įdomi ir visus patenkinanti. Dėl to rengėjai tikisi, kad Lietuvių Namų paremti atvyks lietuviai ir jų draugai ne tik iš Philadelphijos apylinkių, bet ir iš tolimesnių vietovių.

Veša

patraukia tos koplytėlės, nes jos padarytos ne iš medžio, bet iš cemento ar kokio skalūno akmens.

Stacijų skulptūras sukūrė New Yorko skulptorius Vytautas Kašuba. Tai puikus ir nuotaikingas darbas. Atvirame ore prastovėjo jau 22 metus ir nepasikeitė. Atrodo, lyg vakar tie reljefai būtų iškabinti.

Pagražinta aplinka

Visa aplinkuma rūpestingai prižiūrima, žolė nupiauta, paminklo tvorelė sutaisyta. Toje tvorelėje yra varteliai į paminklo aikštelę. Iš abiejų pusių klūpo angelai ir laiko žibintą. Ilgai tie žibintai buvo sugadinti, nudažytos lempuotės. Dabar visa sutaisyta, ir vakare žibintai dega.

Aplink paminklą persodinti medžiai. Pirmame plane — spygliuočiai, antrame — lapuočiai. Lapuočių šakos sudaro gražų foną ir pačiam paminklui.

Prisimenami žuvę dėl Lietuvos laisvės

Kryžiaus Keliai ir skirti Kristaus kančios apmąstymui. Drauge besimeldžias ir tą vietą belankas apmąsto ir savo gyvenimą, žmogiškąją kančią, prisimena ir kitų vargus. Dabar su šiuo paminklu prisimenama Lietuva, žuvę dėl jos laisvės. Simboliškai primena dabartines Bažnyčios pastangas iškovoti teises tikintiesiems, tuo pačiu ir visai Lietuvai. Pagarbiai prisimenami ir žuvusieji.

Pačiam paminklo centre yra lyg altorėlis, aukštas pedestalas, ant kurio viršaus stovi nukryžiuojimo scena. Kairėje ir dešinėje — dar dvi Kryžiaus Kelių stotys.

Šio pedestalalo priekyje įtvirtino juodo granito plokštę, visai nepakeisdami paties paminklo architektūros. Tame granite įrašyti šie prasmingi dedikacijos žodžiai:

IN MEMORY
OF THOSE
WHO DIED FOR
THE FREEDOM OF
LITHUANIA

Žemai padėta gėlių puokštė.

Visa atrodo įspūdingai ir žmogui nuteikia rimčiai ir susimąstymui. Ypač šis įrašas ir visa aplinka patinka svečiam amerikiečiam.

Visa tai įrengė dabartinis vienuolyno viršininkas Tėv. Jurgis Gailiusis, OFM, ilgametis provincijolas, kuriam teko rūpintis visų šių pastatų statyba.

Paminklas turi žalvarinius kryžius, įvairias dedikacijų plokšteles. Pikti barbarai buvo nupiaustę kryžius, nulupę plokšteles.

VOKIETIJOS LIETUVIUOSE

Minėjimas Schwetzingene

Birželio mėnuo yra tragiškas lietuvių tautai. Šiemet sukako jau 40 metų nuo Lietuvos okupacijos, kuri įvyko birželio 15. Svetimuose kraštuose jau neilga suorganizuoti bent šiojį tokį žiaurais įvykiu prisiminimą. V. Vokietijoje tai padaryta keliose vietovėse. Lietuvos okupacijos sukaktį Schwetzingeno LB apylinkė minėjo birželio 13. Du dvasiškiečiai, evangelikas kun. Fricas Skėrys ir katalikas kun. Bronius Liubinas, kartu atlaikę pamaldas, kurių metu apie laisvę pasakė pamokslą kun. Skėrys.

Po pamaldų betarpiškai vyko pasaulietiškas minėjimas, apsiribojęs paskaita ir Lietuvos himnu. Paskaitą laikė kun. Br. Liubinas. Trumpai suminėjęs dienos reikšmę, jis kalbėjo apie įvykius, kurie yra jaunesnės datos, nei 40 metų. Pasirinko du asmenis: Henriką Jaškūną ir partizanų vadą Kalpoką. Trumpai, bet aiškiai nupasakojęs jų gyvenimo kelią, paskaitininkas konstatavo, kad mūsų tautos viltis iškovoti laisvę yra tvirtai pagrįsta daugelio narsių ir išmintingų žmonių kova ir veikla. Pagrindinis tos kovos frontas yra pačioj Lietuvoj. Ten jis yra tylus, bet labai ryžtingas. Romo Ka-

Kryžiaus kelių paminklas, dedikuotas žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Nuotr. V. Augustino

Dedikacinė lenta Kryžiaus Kelių paminkle

Dabar visa surasta, sugrąžinta į vietą, sutaisyta.

Vakare paminklas irgi apšviestas įspūdingai. Minkštos šviesos atidengia jo apačią, koplytėles, kai viršutinės dalys mažiau išryškintos.

Iš čia einame kitų vietų lankyti. (Bus daugiau) (p.j.)

RETA IŠKILMĖ KENNEBUNKPORTE

Rugpiūčio 15 pranciškonų vienuolyno koplyčioje Kennebunkporte buvo atšvęsta labai įdomi ir gana reta iškilmė.

4 val. popiet mišių metu, kurias aukėjo provincijolas su būriu kunigų, buvo priimti į vietų nuolyną 7 jaunuoliai kandidatai, 3 apvilkti pranciškonais abitais ir du padarė vienuoliškus įžadus.

Iškilmė, kuri atlikta su jaudinančiomis apeigomis, dalyvavo minėtų jaunuolių tėvai, giminės ir vasarvietės svečiai. Daug kas stebėjosi tokiu staigiu prieaugliu.

Šiais laikais jaunimas nerodo dėmesio nei kunigystei, nei vienuoliniam pašaukimui. To atšalimo vaisiai jau aiškiai matomi. Lietuvių parapijos, neturėdamos naujų kunigų, užsidarinėja. Vargas taip pat ir su mokyklom bei stovyklom — reikalaujama jaunų kunigų, bet kunigystės vengiam.

Praėjusiais ir šiais metais pranciškonai susilaukė 15 naujų narių, tarp kurių du kunigai. Rugpiūčio 15 įvilktieji į abitus pradės noviciatą, priimtieji kandidatai per apskritus metus ruošis noviciatui, susipažindami su religiniu bei vienuoliniu gyvenimu. Padariusieji įžadus studijuos ir ruošis kunigystei.

Toks gausus pašaukimų derlius laikytinas savotišku Dievo Apvaizdos ženklu.

L.B.

L.A.

Anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY (In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugė amerikietėm. Knyga su plastiniu apvalu, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas Postage 50 c.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

IŠ VISUR

— Šv. Pranciškaus seserų vienuolija, Pittsburgh, Pa., turėjo savo kapitulą — visuotini susirinkimą, kuriame buvo išrinkta nauja vienuolijos vadovybė ketveriems metams. Vienuolijos vyriausia vadove išrinkta ses. Marian Blodis, generaline asistente ir bendrojo gyvenimo tvarkytoja — ses. Margaret Carney, darbų tvarkytoja — ses. Marietta Žvirblis, auklėjimo vadove — ses. Mary Leona Bačkus ir ekonominių reikalų vadove — ses. Mary Louis Kvederis.

— Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidyklos naujai išrinkta direktorių taryba pasiskirtė pareigomis: kun. A. Kezys — tarybos pirm., Vincas Lukas — vicepirm., Nijolė Gražulienė — sekr., dr. Saulius Girnius — išd., Petras Aleksa — narys. Naują valdybą sudaro: P. Aleksa — pirm., N. Gražulienė — sekr., S. Girnius — išd.

— Popiežiui Jonui Pauliui II lankantis Brazilijoje, Sao Paulo mieste, minioj aiškiai buvo atstovaujama ir Lietuvai. Lietuviai popiežių pasitiko organizuotai, pasipuošę tautiniais drabužiais, su tautinėmis vėliavomis ir transparentais.

— Inž. Vytautas Kamantas, PLB pirmininkas, lankydamsis Europoj, atsiuntė Darbininkui sveikinimus iš Paryžiaus ir iš Romos. Apie jo pasimatymą su Lietuvos diplomatais šefu S. Lozoraičiu žinia buvo pereinam Darbininko numery.

— Chicagos Jaunimo Centro dienoj (rugsėjo 6) didžiojoj salėj programą atliks "Spindulio" teatrinė grupė iš Lemonto. Grupės organizatorė ir režisierė — Rasa Šoliūnaitė.

— "National Catholic Register", amerikiečių katalikų savaitraštis, rugpiūčio 24 pirmam puslapyje įsidėjo "Balsą iš Lietuvos" — Petro Paulaičio ranka rašyto laiško nuotrauką. Pažymima, kad 75 m. P. Paulaitis už tautinę ir religinę veiklą atlieka 25 metų bausmę. Šeštas šio numerio puslapis skirtas nuotraukom iš okupuotos Lietuvos.

— Dr. Feliksas Palubinskas, savo sabatical semestro proga su žmona Saule ir vaikais Ginta, Kovu, Milda ir Aidu išvyko Europon. Jis turi bendrus projektus su universitetais Anglijoj ir Suomijoj. Rudenio semestrą praleis Prekybos mokslų universitete Helsinky, Suomijoj. Pavarario semestru grįš į Californijos valstybinį universitetą Long Beach.

— Pedagoginis Litanistikos Institutas iš Federalinės JAV valdžios gavo 50,000 dol. paramą plėsti jo programai.

— Dr. Petras Kaufmanas, dirbąs Duke universitete, dalyvavo septintame povandeninės fiziologijos simpoziume Atenuosė, Graikijoj. Skaitė paskaitas apie aukšto atmosferinio spaudimo įtaką į centrinės nervų sistemos veikimą.

— Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrija ir šiemet skirs 500 dol. premiją labiausiai pasizymėjusiam lietuviui visuomenininkui. Mecenatas — kun. dr. Juozas Prunskis.

— Brisbanėj susiorganizavo tautinių šokių grupę, vadovaujama V. Mališauskienės. Jaunuoliai repetuoja kiekvieną pirmadienį Lietuvių namuose. Grupė ruošiasi dalyvauti Australijos lietuvių dienoj Adelaidėj.

— "Budėkime", lietuvių skautų sąjungos Europos rajono nereguliškai leidžiamas leidinys, skaitytojus lanko apie 30 metų. Nr. 88 skirtas 1980 vasarai. 34 puslapių leidiny paskelbta nemaža rašinių, skautam ir skautėm naudingos medžiagos, nuotraukų iš skautų gyvenimo. Redaguoja redakcinė kolegija Londone, administruoja J. Levinskas. Dalis medžiagos pateikta anglų kalba.

BOSTONO ŽINIOS

Graži reprezentacija

Šiais metais Bostono miestas švenčia įsikūrimo 350 metų sukaktį. Ta sukaktis pradėta burinių laivų atvykimu į Bostoną. Po to kas savaitę vyksta koncertai, vaidinimai, parodos ir kitokie pasirodymai.

Į sukakties minėjimą įtrauktos ir etninės grupės. Jom skirtas rugpjūčio mėnuo. Lietuvių pasirodymas vyko rugpjūčio 6. Šiai lietuvių reprezentacijai buvo sudarytas specialus komitetas, kuriam vadovavo Mykolas Drunga. Pasirodymas buvo gana intensyvus.

Rugpjūčio 6 jau nuo pat ryto lietuviai triušė Bostono miesto rotušėj. Antrame aukšte buvo paroda. Aukštai virš laiptų į antrą aukštą kabėjo Lietuvos vėliava ir Vytis. Užlipus laiptais į antrą aukštą, kairė pusė buvo matyti Lietuvos žemėlapis. Šalia jo — palyginimų lentelė: Amerikos nepriklausomybė — 1776, Lietuvos — 1236, Amerikos gyventojų — 220,000,000 Lietuvos — 3,400,000. Nelaimingiausias laikas Amerikai — civilinis karas, o Lietuvai — Sovietų Rusijos okupacija. Amerika per tą nelaimingą laiką neteko 1.6 procento savo gyventojų, o Lietuva 30 procentų. Ši lentelė patraukė daugelio lankytojų akį. Čia pat salėj automatiškai su-

kosi skaidrės ir ekrane rodė Lietuvos vaizdus. Salės pasieniais ant stalų, apdengtų stiklais, buvo išdėstyti lietuviški drožiniai, gintaras ir kita. Ant vieno staliuko — įvairios brošiūros apie Lietuvą ir jos okupaciją. Kitoj salėj — lietuvių tautodailės audiniai, lėlės ir kita. Tą tautodailės parodą paruošė Lietuvių tautodailės instituto Bostono skyrius, Jono Vanagaičio šaulių kuopos narės ir net pavieniai asmenys. Čia pat lankytojai galėjo nusipirkti pyragaičių ir lietuviškos giros ar kaip kitaip vadinamos. Prie šios parodos ir visos reprezentacijos prisidėjo ir Lietuvos vyčių organizacija, ypač Joseph White.

12:30 val., pietų metu, lauke prie rotušės rūmų specialiai įruoštoje 350 metų sukakties minėjimui programom estradai prasidėjo lietuvių tautinių šokių, dainos ir tautinių drabužių demonstravimo programa. Visos dalyvės ir dalyviai šioj programoj buvo pasipuošę tautiniais drabužiais. Pranešėja Jūratė Aukštikalnienė tiksliai ir puikiai supažindino su lietuvišiais Amerikoje. Ji pradėjo, kad ir lietuviai kartu su Bostonu švenčia ne tik Bostono miesto, bet kartu ir lietuvių imigracijos pradžios 350 metų sukaktį. Prieš 350 metų lietuvis mokytojas atvykęs į Ameriką ir New Yorke pradėjęs organizuoti mokyklas. Po jos supažindinimo, Gedimino Ivaškos vadovaujamas tautinių šokių sambūris pašoko tris tautinius šokius. Po jų Naujosios Anglijos konservatorijos studentė ir jau mūsų pasizymėjusi solistė Marytė Bizinkauskaitė labai gražiai padainavo: plaukia sau laivelis, Miela širdžiai, Kur bakūžė samanota ir Pamylyjau vakar. Prieš pradėdama kiekvieną dainą, ji angliškai supažindino su jos turiniu ir reikšme. Po dainos Etnografinio ansamblio vardu Gita Kupčinskienė išrikiavo keliolika lietuvių panelių ir ponių su tautiniais drabužiais. Iššaukdama į priekį po dvi ar tris, aiškino tuos tautinius drabužius ir kokiai Lietuvos daliai jie atstovauja: Žemaitijai, Aukštaitijai, Dzukijai ir t.t. Po šio supažindinimo, ansamblis dar padainavo: Vai Juze, Juzeli, Oi eisiu, eisiu ir Nėr gražesnės už mane. Prieš pradėdant kiekvieną dainą Kupčins-

Peter Wytenus ir prel. Antanas Jonušas Romoje

kienė aiškino dainos žodžius ir dainos prasmę. Tada ir vėl šokėjai pašoko tris tautinius šokius. Apie šokius aiškino pats vadovas Gediminas Ivaška. Ypačingai labai šiltai publikos buvo sutikti do mažieji šokėjai, kurie šoko solo.

Šios programos klausėsi ir žiūrėjo tūkstantis su viršum bostoniečių ir svečių. Taip pat ir parodą lankė labai daug. Šią dieną tur būt visiem lietuviams, kurie čia buvo, buvo miela ir išdidu būti lietuviu. Kaip paroda, taip ir visa programa buvo labai gerai paruošta ir suorganizuota. Tai gražus pavyzdys, kaip galima gerai reprezentuoti. Šią dieną prasidėjo ir Lietuvos vyčių seimas Bostone. Labai daug jų dalyvavo ir šioj šventėj. O mes visi lietuviai turime būti dėkingi šios reprezentacijos organizatoriam, programos dalyviams ir vadovui Mykolui Drungai, kad taip gražiai viskas buvo paruošta ir atlikta.

Šurūm Burum

S. Bostono Lietuvių Piliiečių draugijos Šurūm-Burum įvyks spalio 19 nuosavose patalpose. Parengime bus pagerbti veteranai nariai.

Laisvės Varpas iš naujos stoties
Laisvės Varpo radijo programa nuo rugpjūčio 24 perduodama iš stoties WCAS iš Cambridge, bangą 740. Praneškime Laisvės Varpo vedėjui, ar gerai ji girdima. (nukelta į 7 psl.)

DVI NAUJOS PLOKŠTELĖS

VALIO JAUNYSTEL, Los Angeles L.B. Jaunimo ansamblio "Spindulys" choro įdainuota 11 lietuviškų dainų.

LIKSVEIKAS, Raisa Urbonienė dainuoja B. Gorbulskio 16 lengvos muzikos dainų. Abi blokštelės po 8 dol. Persiuntimui pridėdama 1 dol. Gaunamos Darbininko adm. 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

Merkelis Giedraitis, tai naujoji knyga apie žymųjį lietuvių ir jo nuostabius laikus. Gaunama pas lietuviškų knygų platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mich. 48084. Gaunamos ir Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Kaina 7 dol., kietais viršeliais 11 dol.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už priėmimus mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudus planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mortgicijų.

Norį įsirašyti kreipkitės į SUSIV. CENTRA, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes Barre, Pa. 18703; o Didžiojo New Yorko rajono lietuviai kreipkitės į organizatorių Susiv. direktorių BRONIŲ BOBELJ, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. MI 7-6637.

LORENCE CONTRACTING CO., INC.

Antanas ir Edvardas Lorence atlieka įvairiausių namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas aplojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymo darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomas šildymas ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūsys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 84-52 86th Ave., Woodhaven, N.Y., 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiška.

SPORTAS

Visada darbštus ir rūpestingas lietuvių sporto darbuotojas Algirdas Bielskus vėl atsiuntė pluoštą žinių apie artimiausias lietuvių bei pabaltiečių sporto varžybas. Čia spausdinam vėliausių aplinkraščių santrauką.

Šiaurės Amerikos lietuvių lauko teniso pirmenybės šiemet įvyko rugpjūčio 23-24 Chicagoje. Dėl informacijų kreiptis į A. Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44117. Tel. 216 481-7161.

Lietuvių golfo pirmenybės įvyks rugpjūčio 30-31 Detroito, Mich. Vykdo Detroito lietuvių sporto klubas Kovas.

Pabaltiečių lauko teniso pirmenybės įvyks rugsėjo 6-7 Clevelande. Čia viską rengs lietuvių sporto klubas Žaibas. Dėl informacijų kreiptis į A. Bielskų arba skambinti kitiems rengėjams: Vytui Klioriui 216 531-6459 ir Vincui Urbaičiui 216 442-9091. New Yorko apylinkėj kreiptis į Praną Gvilidį 212 356-7871. Lietuviai tenisininkai kviečiami gausiai dalyvauti ir duoti į kaulus estam ir ypač stipriem latvių žaidėjams.

Neatsilieka ir šaudymo sporto mėgėjai. Netoli Toronto esančioj latvių šaudykloj "Berzaine" rugsėjo 6 įvyks smulkaus kalibro ir medžioklinių šautuvų varžybos, o rugsėjo 13 ten pat bus prarastos ir pistoletų šaudymo rungtynės.

LOS ANGELES, CALIF.

Metinis Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bazarinis balius su loterija rengiamas spalio 18 parapijos salėse. Pelnas bus skiriamas įvairiem parapijos pastatų pataisymam ir pagerinimam.

Skautų ir skaučių stovyklavietės Rambynas komitetas rugsėjo 13, šeštadienį, 7:30 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salėj rengia tradicinį cepelinų vakarą. Programą atkins jaunimo orkestras su savo dainininkais. Pelnas skiriamas stovyklavietės paskutinėm skolom išmokėti.

Lietuvių Bendruomenės dienos šiais metais rengiamos rugsėjo 27-28 Šv. Kazimiero parapijos salėse.

Šv. Kazimiero šeštadieninė mokykla naujus mokslo metus pradės rugsėjo 13, šeštadienį, 9 val. ryto. Prie mokyklos veiks ir specialios klasės lietuviškai nemokantiems: viena vaikams, kita suaugusiems. Mokyklos globėjas yra prel. J. Kučingis, direktorius V. Pažiūra, tėvų komiteto pirmininkė R. Vitkienė. Mokykla rūpinasi Lietuvių Bendruomenės apylinkė.

Dr. A.P. Kabaila, New South Wales universiteto profesorius, Kensington, Australija, šią vasarą lankosi Amerikoje. Užsukęs į Los Angeles, svečiavosi pas p. Baltučius. — L.Ž.K.

Nauji leidiniai

J. Gliuda, Bausmė, novelės. Kietais viršeliais. 10 dol.

Br. Raila, Vaivos rykštė, 100 kalbų į Lietuvą. 10 dol. Laumių juosta — 3 dol. Paguoda, I ir II dalis — po 5 dol., III dalis — 6.50 dol.

V. Petraitis, Pasakėčios pagal Krylovą. 3 dol.

Dešimtoji pradalgė — literatūros metraštis, red. K. Barėno. Kietais viršeliais. 12 dol. Pradalgės nuo 1 iki 10-tos papigintomis kainomis.

J. Brazaitis, Raštai, I tomas, red. A. Skrupskelienė ir C. Grincevičius. Kietais viršeliais. Nagrinėjama: Vaižgantas, Jakštas, Donelaitis, Daukantas, Valančius, Baranuskas ir Pietaris. 15 dol.

Persiuntimui pridėdama 1 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LIETUVIŲ BANKINIS KOOPERATYVAS KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

86-01 114 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Kasoje duodama:

Max. 7% Palūkanų už paprastą einamąją sąskaitą

Min. 9.5% palūkanų už 6 mėnesių indėlius

KIEKVIENO ASMENS SANTAUPOS FEDERALINIŲ ĮSTAIGŲ APDRAUSTOS IKI 100,000 DOLERIŲ

Paskolų lengvatos kooperatyvo nariams
Nariais gali būti visi lietuviai

Kooperatyvo įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, penktadieniais nuo 9 iki 6 val. ir šeštadieniais nuo 9 iki 5 val. vakaro.

Dėl informacijų taip pat galima kreiptis raštu, arba skambinti telefonu aukščiau pažymėtom valandom.

VIENUOLIKA DIENŲ LIETUVOJ

DVI KELIONĖS Į LIETUVĄ IR LENKIJĄ, ĮSKAITANT 11 DIENŲ LIETUVOJ

KELIONĖ NR. 1 — RUDENS KELIONĖ: spalio 1-16. 16 dienų kelionė su 11 dienų Lietuvoj, 2 dienom Varšuvoj ir 1 diena Frankfurte — \$1,349.00

KELIONĖ NR. 2 — ŽIEMOS KELIONĖ: gruodžio 20 — sausio 4. 16 dienų kelionė su 11 dienų Lietuvoj, 2 dienom Varšuvoj ir 1 diena Frankfurte — \$1,349

KELIONĖ NR. 3 — SPALIO VIDURIO KELIONĖ: spalio 12-22. 11 dienų kelionė su 6 dienom Lietuvoj, 2 dienom Varšuvoj ir 1 diena Frankfurte — \$1,049.00

Visos kelionės pradėdamos iš Bostono arba New Yorko Lufthansa Airlines lėktuvais. Kainos bazuojamos pagal išvykimą iš tų miestų. Parūpinami papiginti bilietai iš kitų miestų jungiantis prie šių skridimų.

VIETOS RIBOTOS, PATARIAMA ANKSTI REZERVUOTI IR UŽTIKRINTI SAU VIETĄ. Rezervacijų ir informacijų reikalais kreiptis:

BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, MA 02168
(617) 969-1190

Daromi giminių iškviemio dokumentai

KELIONĖ LAIVU PO KARIBŲ JŪROS SALAS, gruodžio mėn. 7 d. — 1 savaitę.

Rengia

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ, JAUNIMO SAJUNGĄ IR LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGĄ.

Aplankys: NASSAU, SAN JUAN ir ST. THOMAS.

Pasidžiaugsite saulute žiemos metu, atsipalaiduosite nuo pilkos kasdienybės, turėsite neužmirštamas atostogas!

Galima prisijungti iš visų Amerikos ir Kanados miestų! Skubėkite registruotis — vietų skaičius ribotas.

Užsiregistravę dabar, turės geresnį patogesnių kambarių pasirinkimą.

Dėl kainų ir kitų informacijų kreiptis:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Telephone: (312) 238-9787

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas

VISA

MASTERCHARGE

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privižlavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

A.A.

KAZIUI MERKIUI,

Darbininko šachmatų skyriaus ilgamečiui vedėjui, mirus, reiškiam gilią užuojautą jo žmonai Onai, artimiesiems ir visiems lietuviams šachmatininkams, netekus žymaus žaidėjo.

Darbininko redakcija

A.A.

MARCELEI GAILIUVIENEI

mirus, reiškiam gilią užuojautą jos dukroms: Onutei, Marytei, Antaninai ir jų šeimoms.

Marija ir Antanas Balčiūnai

Buvusiai Šv. Kazimiero Seserų Kongregacijos mergaičių gimnazijos Kaune klasės draugei

A.A.

VIKTORIJAI ŠIMKUVIENEI

mirus, jos vyrui Leonardui ir dukterims Gražinai ir Birutei reiškiam nuoširdžią užuojautą ir drauge liūdime.

Natalija ir Jonas Kiaušai su šeima

A.A.

SAULIUI ZAUNIUI

mirus, jo motinai Vincei Leskaitienei ir jo seseriai Giedrei Zauniūtei gilaus skausmo ir liūdesio valandoje reiškiam širdingiausia užuojautą

Gražina ir Mykolas Molynai
Lilė ir Algis Ošlapai

A.A.

SAULIUI ZAUNIUI

staiga mirus, motinai—poniai Zaunienei, seseriai Giedrei, sūnui Dovukui, kitiems giminėms ir artimiesiems reiškiam nuoširdžią užuojautą

Irena ir Jonas Vilgaliai

A.A.

SAULIUI ZAUNIUI

mirus, reiškiam giliausia užuojautą jo motinai Vincei Jonuškaitėi-Zaunienei-Leskaitienei ir jo seseriai Giedrei Zauniūtei.

Dr. A. Goeldnerienė

Po sunkios ligos š.m. rugpiūčio mėn. 3 d. mirė mūsų brangi mamytė, močiutė, uošvienė

A.A.

ONA ŠEŠTOKIENĖ,

gimusi 1905 m. spalio mėn. 7 d., Pajavonio valsčiuje, Stolauckio kaime. Palaidota rugpiūčio mėn. 7 d. Prisikėlimo kapinėse, Hulmville, Pa.

Gili mūsų padėka giminėms, draugams ir pažįstamiems už velionės gausų lankymą koplyčioje, dalyvavimą gedulingose pamaldose, palydėjimą į amžinojo poilsio vietą.

Nuoširdžiausiai dėkojame už tiek daug paaukotų šv. Mišių už mylimos mamytės, močiutės, uošvienės sielą; aukas jos atminimui Lietuvių Tautos Fondui; laiškus, kupinus užjaučiančių, stiprinančių minčių; gražias gėles, puošusias jos paskutinę kelionę.

Širdingai dėkojame klebonui kun. J. Degučiai, prel. Martusevičiui ir kun. K. Sakalauskui už šv. Mišių aukojimą, solistei Onai Šalčiūnienei ir vargonininkui Vyt. Matoniui už jautrias giesmes.

Ypatinga mūsų padėka kun. Kajetonui Sakalauskui už paskutinių sakramentų suteikimą, maldas koplyčioje, bažnyčioje ir prie amžinojo poilsio vietos.

Dėkojame karsto nešėjams ir laidotuvių direktoriui Mykolui Bigeniui ir poniai už labai rūpestingą patarnavimą.

Liūdinti duktė
Ona Pliuškonienė, Zentas Kęstutis,
anūkės Danutė ir Rimutė

MIRĖ KAZYS MERKIS

Kazys Merkis

Bostone rugpiūčio 21 vakare staiga mirė Kazys Merkis, Darbininko šachmatų skyriaus re-

MIRĖ SAULIUS ZAUNIUS

Santa Barbaroj, Calif., savo darbovietėje rugpiūčio 16 staiga mirė Saulius Tomas Vytautas Zaunius, buvusio Lietuvos užsienių reikalų ministerio dr. Dovo Zauniaus ir operos solistės Vincės Jonuškaitės-Zaunienės sūnus.

Velionis buvo gimęs Kaune 1929 rugsėjo 3. Nuo 1944 vasaros ketverius metus gyveno Vakarų Vokietijoje, iš kur 1948 atvyko į Santa Barbara. Po to Los Angeles universitete (UCLA) studijavo politinius mokslus, gaudamas bakalaureatą. Kilus Korėjos karui, Saulius buvo mobilizuotas ir apie trejetą metų dalyvavo karo veiksmuose, kur buvo sunkiai sužalota jo sveikata.

Nepaisant įvairių sunkumų, Saulius Zaunius toliau tęsė studijas New Yorko universitete (NYU), įsigydamas politinių mokslų istorijos magistro laipsnį. Diplominiam darbui pasirinko temą apie 1926 metų perversmą Lietuvoje. Dėl sveikatos pašlijimo toliau reikšius pasirinktų studijų srityje nebuvo palankių sąlygų.

1968 Saulius vėl persikėlė Californijon, kur Santa Barbaroj savo mirusios sesers, ankstesnės išeivės, namuose apsigyveno jo motina, ištikimiausia ir visą laiką jam pasiaukojusi globėja. Sveika šios vietovės aplinka palankiai atsiliepė sveikatai. Jis čia vedė Dalią Žilinskaitę, su kuria susilaukė sūnaus, pakrikštyto Dovo vardu.

A. A. PRANAS VAŠKAS

Pranas Vaškas, Lietuvos vyčių garbės narys, 29 vyčių kuopos veiklus narys, mirė rugpiūčio 4 senelių namuose. Buvo pa-

Pranas Vaškas

Staknių šeima praneša, kad jų dėdė

PRANAS VAŠKAS-VAŠKEVIČIUS

po ilgos ligos mirė rugpiūčio 4 Bloomfield, N.J. Velionis buvo gimęs Newark, N.J. Velionis buvo gimęs Newark prieš 76 metus, buvo labai veiklus Lietuvos vyčių organizacijoje. A. a. Pranas ilgus metus sąžiningai rašė naujienas Darbininkui apie Newarko lietuvių veiklą. Palaidotas Holy Cross kapinėse North Arlington.

daktorius, tą skyrių redagavęs nuo 1949 metų. Neseniai buvo atšventęs 75 metų sukaktį.

Velionis labai aktyviai reiškėsi šachmatų organizacinėje veikloje ir apie ją plačiai rašė spaudoje. Iki praeitų metų vidurio buvo Šiaurės Amerikos Lietuvių Sporto Sąjungos — ŠALFASS — šachmatų vadovas.

Pats kaip šachmatininkas ypatingai pasižymėjo korespondenciniame žaidime. Įtrauktas į JAV rinktinę, pasiekė aukštų rezultatų šiai komandai.

Lietuvoje prieš karą buvo žinomas boksininkas ir bokso organizatorius, savo svoryje ne vieną sykį laimėjo Lietuvos čempionatą. Buvo nuolatinis Lietuvos rinktinės dalyvis. 1928 metais pasauliniuose olimpiniuose žaidimuose Amsterdame kartu su Vinča atstovavo Lietuvai bokse.

Paliko žmoną Onutę ir kitus gimines.

BOSTON, MASS.

(atkelta iš 6 psl.)

Susirūpinimas dvasiniais reikalais

Kai mūsų dienomis moralė yra užmirštama ar nustumiama į šalį, kai blogis vis daugiau pradeda bujoti, susirūpinta, kad šiem reikalams reikia skirti daugiau dėmesio.

Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone steigiamą naują programą "Šeimos šventė". Dalyvaujančios šeimos susirūpinkit 8 kartus per metus. Numatyta rinktis pirmąjį sekmadienį kas mėnesį nuo spalio iki gegužės mėnesio. Susirūpinkit 8:45 val. ryto bažnyčios salė. Kiekviename susirūpinkime būtų diskutuojamos atskiros temos. Pav., spalio mėn. — Pasaulio sutvėrimas — Pradžios knygos kalbos aiškinimas. Lapkričio mėn. — Žmogaus vystymasis — Eriksono 8 laipsniai. Gruodžio mėn. — Žmogaus sutartis su Dievu žmonijos istorijoje. Sausio mėn. — Žmogaus dvasinis ugdymas — Kohlbergo teorija.

Susirūpinkimose pirmiausia būtų pristatyta tema (skaidrių programa), po to vyktų paaškinimai ir diskusijos. Vaikams būtų pritaikytos diskusijos ir užsiėmimai. Po to būtų specialios mišios lietuvių kalba bažnyčioje. Mišiose ypatingu būdu būtų įtrauktos šeimos, ypač jaunimas.

Dalyvauti kviečiamos visos šeimos, bet galima ir pavieniui. Galima registruotis pas Aldo-

MIRĖ VIKTORIJA KIŠKYTĖ-ŠIMKIENĖ

Sunkios ligos iškankinta, su malda lūpose St. Barnabas ligoninėje, Livingston, N.J., rugpiūčio 4 amžinai užmerkė akis Viktorija Šimkienė.

Velionė buvo gimusi Petrapily. Maža parvežta į Lietuvą, užaugo vysk. Baranausko apdairuotose gražioje Anykščių apylinkėse. Baigusi Saulės mergaičių gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune, kur, gantos matematikos fakultete išklausiusi kursą, gavo biologijos mokslų diplomą.

Amerikoj ilgus metus dirbo St. Francis ligoninėje, Jersey City, N.J., kaip Medical Records technikė.

Viktorija Šimkienė buvo giliai tikinti katalikė. Universitete buvo Birutės ateitininkių korporacijos narė. Priklausė prie JAV Lietuvių Bendruomenės.

Po mišių Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje Elizabethe, N.J., Viktorija Šimkienė buvo palaidota Putnam, Conn., Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vienuolyno kapinėse.

Liko vyras Leonardas Šimkus ir dukterys Gražina ir Birutė. Lietuvoje liko broliai kanauninkas Stasys Kiškis ir Povilas, sesuo Aleksandra ir daug kitų giminų.

Amžiną atilsį Viktorijai Šimkieni. — D.B.

na Lingertaitienę tel. 436-0428 arba pas Česlavą Aleksonienę tel. 843-6865 (dvasinio ugdymo komiteto narės).

Lietuvos reikalais

Bostono Herald American liepos 20 išspausdino laišką "Behind the Iron Curtain", parašytą Lietuvos vyčių 17 senjorų kuopos pirmininko Alexander Akule. Autorius amerikiečiam primesta okupuotos Lietuvos padėtį, Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką ir tikinčiųjų persekiojimus.

Laisvės Varpo koncertas

Laisvės Varpo rudens koncertas, pasikeitus aplinkybėms, įvyks spalio 5, o ne 12, kaip buvo skelbiama parengimų kalendoriuje. Tam koncertui rengti yra susidaręs specialus komitetas (alfabetine tvarka): Aloyzas Astravas, Danielius Averka, Juozas Kapočius, Juozas Kuncaitis, Antanas Matjoška, Ona Merkienė, Stasys Santvaras.

Mėnėgį programą koncerte atliks Gina Čapkauskienė, o jai akomponuos jaunas pianistas-kompozitorius Vitas Bakšys.

Bostono parengimų kalendorius

Tautos šventės minėjimas vyks rugsėjo 7 Lietuvių Piliiečių dr-jos salė, So. Bostone. Rengia Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė.

Šv. Kazimiero liet. parapijos gegužinė įvyks Romuvos Parke, Brocktone, rugsėjo 14, sekmdienį, nuo 12 val.

Martyno Jankaus šauliai ruošia banketą spalio 4, šeštadienį, 6:30 val. vak. Sandaros salė, 30 Interval St., Brocktone.

Laisvės Varpo radijo rudens koncertas įvyks spalio 5. Lietuvių Piliiečių dr-jos salė, So. Bostone.

Antras Kaimas iš Chicagos atvyksta į Bostoną spalio 18. Spektaklį Lietuvių Piliiečių dr-jos III aukšto salė rengia Bostono skautija.

Lietuvių diena vyks spalio 26 So. Bostono Lietuvių Piliiečių dr-jos salė. Bus suvaidintas A. Gustaičio "Sekminių vainikas". Bus šokiai ir vaišės. Rengia LB Bostono apygarda.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyriaus 30 m. sukakties balius vyks lapkričio 1, 7 v.v. Chateau de Ville restorane, Randolph, Mass.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas įvyks lapkričio 23 Lietuvių Piliiečių dr-jos salė, So. Bostone.

Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks lapkričio 29, šeštadienį, Lietuvių Piliiečių dr-jos trečio aukšto salė, So. Bostone.

LAISVĖS VARPAS Sekmdieniais 11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščiūnis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkų Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

"Amber Holidays"

1980 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO / NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Rugsėjo 24 — \$899.00 Spalio 8 — \$879.00
Gruodžio 26 — \$779.00

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1981 M. PRASIDEDA KOVO 25 d.

REGISTRACIJAS

PRIIMAME DABAR

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway, Box 116, South Boston, Mass. 02127
Tel. 617 268-8764

Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIENĖ
Aibina RUDŽIŪNIENĖ

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus
Prices are based on double occupancy and are subject to changes, and fuel surcharges.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas ... (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis Tautos šventės minėjime, kuris bus rugsėjo 7, sekmadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir salėje. Iškilmingos pamaldos 11 val. Pamokslą pasakys kun. K. Pugevičius. Pamaldų metu bus daroma rinkliava Religinei Šalpai, kuri įvairiais būdais remia persekiojamą Bažnyčią Lietuvoje. Po pamaldų parapijos salėje akademine dalis — paskaita ir meninė programa.

Liet. Kat. Moterų Sąjungos 29 kuopa rengia užkandžius rugsėjo 7, sekmadienį, Apreiškimo parapijos salėje. Užkandžiai bus tuoj po Tautos šventės minėjimo.

Į šaulių kultūrinį savaitgalį, kuris bus rugpiūčio 30-rugsėjo 1 Kennebunkporte, iš New Yorko Simo Kudirkos šaulių kuopos vyksta šauliai: Vladas Vasikauskas, Vacys Butkys, Bronius Bobelis.

Kultūros Židynys dabar remontuojamas ir parengiamas rudens sezonui. Perdažyta mažoji salė, metalinės lauko durys, kai kurios vidaus durys, nudažyti laiptai. Dažo patsai K. Židinio prižiūrėtojas bei tvarkytojas Simas Kudirka.

Bronius Bieliukas praeitą savaitę buvo nuskrūdes į Chicago ir rugpiūčio 23 dalyvavo Vliko tarybos posėdyje.

Dail. Romas Viesulas su šeima dalyvavo moksleivių ateitininkų stovykloje Nerinijoje ir skaitė dvi paskaitas: 1. Čiurlionis, ką jis reiškia mums ir kitiems, 2. Lietuvos kopytstulpiai.

Tautos šventė ir Marijos gimimo šventė V. Atsimaitymo lietuvių parapijos bažnyčioje bus minima rugsėjo 7, sekmadienį, sumos metu. 11 val. giedos parapijos choras, vadovaujamas Vytauto Kerbelio. Lietuvos vyčių 110 kuopa rengiasi dalyvauti organizuotai ir su vėliava.

Jean Balukas, lietuvių, gimusi ir augusi Brooklyne, bilijardo čempionė, buvo parodyta televizijoje rugpiūčio 19 vakare 5 kanale. Komentatorius pastebėjo, kad ji nepaprastai gerai žaidžia bilijardą. Buvo pasikalbėjimas ir su ja. Ji pasakė, kad nori būti moterų klasėje geriausia. Darbininke ji buvo jau ne kartą paminėta. Ją yra fotografavęs Vytautas Maželis žaidimo metu.

Prano Naujokaičio paruošta knyga apie kalbininką Juozą Senkų, mirusį Lietuvoje, baigiamą surinkti Pranciškonų spaustuvėje. Knyga bus gausiai iliustruota.

Kennebunkporte šią savaitę vyksta mokytojų studijų savaitė. Baigiasi rugpiūčio 30, šeštadienį priešpie. Popiet prasideda šaulių kultūrinis savaitgalis, kuris baigiasi rugsėjo 1.

Choro valdyba

Antanas Vytuvis ir Audronė Bružaitė susituokė rugpiūčio 16 Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

Už a.a. Viktorijos Šimkienės vėlė mišios bus aukojamos rugpiūčio 30, šeštadienį, 10 val. ryto lietuvių pranciškonų koplyčioje.

Algis Aknevičius išvyko savaitės atostogų pas savo seserį Albina Gedminienę į Escondido, netoli Los Angeles, Calif.

Kun. A. Račkauskas yra išvykęs atostogų į savo namus Sunny Hills, Fla. Grįžta rugsėjo 3.

Lionginas Drangauskas ir **Mečys Vilkas** buvo išvykę atostogų į Sunny Hills. Svečiavosi pas Genę ir Vytautą Gedminius. Grįždami dar aplankė bent kelias valstybes, įvairius parkus ir kalnus.

Cape Cod LB apylinkės valdyba, įvertinama Darbininko talką lietuviybės išlaikyme ir sprasdamą lietuviškos spaudos sunkią finansinę padėtį, paskyrė 20 dol. auką. Administracija dėkoja.

Atlanto rajono skautų stovyklos "Suktinis" vadovybė iš Resolute Scout Res., Bolton, Mass., atsiuntė Darbininkui nuoširdžius sveikinimus su gausybe parašų. Redakcija už dėmesį ir talkos įvertinimą nuoširdžiai dėkoja.

Lietuvos vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 3, trečiadienį, 8 val. vak. V. Atsimaitymo parapijos salėje, 64-15 56th Rd., Maspeth, N.Y. Prieš susirinkimą, 7 val. vak. bus šokių pratybos. Programoj bus pranešimas apie vyčių seimą, įvykusį Bostone.

PERKŪNAS KVIEČIA

New Yorko lietuvių vyrų choras Perkūnas po vasaros atostogų jau grįžta prie savo darbo ir rugsėjo 12, penktadienį, 7:30 v.v. pradeda repetitijas savo buveinėje Kultūros Židinyje.

Prašome choro narius jau iš anksto pasirūpinti sudaryti galimybes ir visus šioje repetitijoje dalyvauti.

Tuo pačiu kreipiamės ir į tuos choro narius, kurie praėjusios sezono metu dėl tarnybinių, šeimyninių ar asmeninių reikalų neturėjo galimybės lankyti repetitijų, prašome šį sezoną nepamiršti savo choro. Mum visiems bus džiugu vėl turėti jus savo tarpe, nes kiekvienas narys yra labai brangus ir labai reikalingas!

Taip pat kviečiame įsijungti į mūsų choro eiles visus taurius lietuvius, mėgstančius ir branginančius mūsų lietuvišką dainą. Nepamirškime dainos, bet su meile ją puoselėkime, skleiskime ir gražinkime ją laisvą Lietuvos laukam, sodžiam, — tenai, iš kur ji ištikimai atlydėjo į tremtį.

Tad visiems iki pasimatymo repetitijoje rugsėjo 12, penktadienį, 7:30 v.v.

Choro valdyba

Nuo a.a. dr. Vytauto Slavinsko mirties rugpiūčio 30 sueina metai. Rugsėjo 6, šeštadienį, 11 val. ryto lietuvių pranciškonų vienuolyno koplyčioje (prie Kultūros Židinio) bus aukojamos mišios velionies intencija. Po mišių Cypress Hills kapinėse bus paminklo pašventinimas. Velionies našlė Marija kviečia draugus, kolegas ir pažįstamus dalyvauti.

Maironio liuanistinė mokykla naujus mokslo metus pradeda rugsėjo 6, šeštadienį, 9 v.r. Mokykla veikia įprastinėje vietoje — Holy Child Jesus mokykloje, 111 St. ir 85 Rd. kampas, Richmond Hill, N.Y. Įėjimas iš 111 St.

Maironio mokyklos mokytojų posėdis, pradedant naujus mokslo metus, šaukiamas rugsėjo 3, trečiadienį, 7 v.v. Kultūros Židinyje.

Į 9 ir 10 Maironio mokyklos skyrius kviečiami ne tik praeitais metais baigę 8 skyrius, bet ir anksčiau baigusieji. Kviečiami taip pat ir apylinkių mokyklų mokiniai. Programa bus įdomi ir pritaikyta.

Organizuojama ekskursija į Holland, Pa., seselių kazimieriečių pikniką. Dėl vietų autobuse rezervacijos skambinti Marytei Šalinskenei tel. 296-2244 arba T. Petru 827-1351.

Maironio mokyklos šokių vakaras bus lapkričio 22, šeštadienį. Kalėdų eglutė bus gruodžio 21, sekmadienį.

Jonas Jurašas rugpiūčio 23, praeitą šeštadienį, 6:30 val. popiet vėl buvo pristatytas 13-ojo kanalo televizijos žiūrovams. Buvo supažindinta su labai sėkmingomis J. Jurašo pastangomis režiisuojant Nikolajaus Erdmano veikalą "Savižudys" Trinity Square teatre, Providence, R.I.

Algis ir Adelė Mikelevičiai iš Littleton, Colorado, aplankė A.G. Ruzgus, Woodhaven, N.Y. Ruzgienės lydimi, svečiai apžiūrėjo Kultūros Židinį. A. Galdiko vardo galeriją, Darbininko įstaiigas. Denver, Colo., lietuvių yra apie gerą šimtinę ir turi savo klubą, bet dar neturi savų patalpų.

Šv. Onos sodalietės V. Atsimaitymo parapijoje liepos 27 atžymėjo veiklos 40 metų sukaktį. Narė išklauskė dvasios vado kun. Prano Bulovo pamokslą, bendrai priėmė komuniją. Bendri pusrūčiai kaimyniniame restorane vyko su programa ir sveikinimais. Šv. Onos sodalicia yra viena gausiausių ir veikliausių draugijų V. Atsimaitymo parapijoje.

Pabaltiečių laisvės žygio posėdis aptarti demonstracijos reikalus įvyks rugsėjo 4, ketvirtadienį, 7:30 v.v. estų namuose, 243 E. 34 Street, Manhattane. Masinės pabaltiečių demonstracijos, pavadintos Pabaltiečių laisvės žygiu, ruošiamos rugsėjo 27, šeštadienį, prie Jungtinių Tautų. New Yorko apylinkės lietuviškos organizacijos kviečiamos įsijungti į demonstracijos ruošos darbus ir pasiūsti atstovus į šį svarbų posėdį. Kas nori daugiau informacijų, prašom skambinti Gintei Damušytei — 212 441-2179.

Ieškoma šeiminkė vyresnio amžiaus vyrui. Duodamas atskiras kambarys, geras atlyginimas. Graži New Jersey aplinka. Dėl informacijos skambinti collect 201 752-0241 vakarais nuo 8 iki 10 val.

Parduodami paveikslai: Paškevičienės "Opera" ir Paškevičiaus "Gitaristas". Tel. 212 776-1687.

Namų šildymo ir kanalizacijos reikalais (Heating installation and repairs, plumbing), norint pakeisti alyvos šildymą ir gazo sistemą ir pan., galima kreiptis į Antaną Škerį, Jr. Telef. 212 847-5642.

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį sutaupysite 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3600. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

DR. VYTAUTĄ SLAVINSKĄ PRISIMINUS

Rugpiūčio 30 sueina metai, kaip mirė dr. Vytautas Slavinskas. Palaidotas rugsėjo 1 iš Maspetho lietuvių bažnyčios Cypress Hills kapinėse.

Velionis buvo gimęs 1911 lapkričio 28 Kvietkuose, Rokiškio apskrityje. Tėvas Jonas Slavinskas buvo patriotas, savo tris sūnus pakrikštijo lietuviškais vardais — Vytautas, Algirdas, Kęstutis. Tėvas mirė 1921 metais. Motina, likusi našle, nusikėlė į Kauną, kad ten galėtų vaikus leisti į mokslus. Turėjo valgyklėlę. Ji pati buvo žinoma Lietuvos dailininko Petro Kalpoko sesuo. Taip draugai dažnai užeidavo į jos valgyklą.

Berniukai lankė Aušros gimnaziją. Vytautas tą gimnaziją baigė 1932 metais ir tą rudenį įstojo į Karo mokyklą, kurią baigė 1933 artilerijos leitenanto laipsniu.

1933 metų rudenį įstojo į Vytauto Didžiojo Universitetą, studijavo mediciną. Universitetą baigė 1940 birželio 19. Teises verstis gydytojo praktika gavo 1941 metų lapkričio mėn.

1941-1944 buvo Raudonojo Kryžiaus (vėliau Savitarpinės pagalbos) ligoninės chirurgijos skyriaus asistentas pas prof. Vincą Kanauką. 1944 pasitraukęs iš Lietuvos, pusę metų dirbo Bres-

lavo miesto ligoninėje chirurgu. Iš ten pateko į Berlyną, o iš Berlyno į Bavariją, į Winzheimą. Ten sulaukė karo pabaigos. 1945-46 buvo Uffenheimo apskrities ligoninės vedėju ir chirurgu, 1947-48 UNRRA's tarnautoju.

Į Ameriką atvyko 1948 pas savo dėdę į Pittsburghą, bet ten įsikurti negalėjo. Po trijų mėnesių persikėlė į New Yorką. Čia dirbo Midtown ligoninėje. 1951 vasario 1 persikėlė į Monticello, N.Y. Čia būdamas, išlaikė reikiamus egzaminus ir 1954 rugpiūčio 31 gavo teisę verstis gydytojo praktika New Yorko valstyje. Buvo chirurgas. Su kitu gydytoju turėjo privačią ligoninę. Ją įsigijo 1960 sausio 1, pardavė 1979. Toje ligoninėje dirbo visa eilė lietuvių.

Velionis buvo didelis meno mėgėjas. Mėgo muziką, mėgo ir dailę, o į amžiaus galą net pats pradėjo tapyti. Vertino savo dėdės dail. Petro Kalpoko kūrybą, tos kūrybos ir buvo pats veikiamas, iš vidaus skatinamas. Tarp kitko, Petras Kalpokas yra nupiešęs pieštuku jo portretą.

Priklausė prie lietuvių gydytojų korporacijos Fraternitas Lithuanica, į kurią įstojo 1933. Amerikoje dar priklausė prie specialios draugijos gydytojų,

Dr. Vytautas Slavinskas

kurie administruoja ligonines.

Liko žmona Marija Janulevičiūtė-Slavinskienė, kilusi iš Linkuvos. Būdamą gailėstinga sesuo, ji daug padėjo savo vyrui, ypač jų privačioje ligoninėje. Liko taip pat dvi pussešerės Chicagoje — Ona Mironaitė ir Stefanija Grybauskienė.

-o-

Našlė Marija Slavinskienė rugsėjo 6, šeštadienį, rengia pirmąsias mirties metines. Mišios bus 11 val. pranciškonų koplyčioje. Po mišių šventinamas paminklas Cypress Hills kapinėse. Kviečiami visi bičiuliai ir artimieji.

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS

Linden, N.J.

Kaip pavasarį, taip ir š.m. rudenį Linden High School patalpose, 121 St. George Ave. West, bus dėstoma lietuvių kalba pradantiems ir pažengusiems. Pamokos vyks pirmadienį vakarais 7:00-8:20 val. pradedantiems ir 8:30-9:50 val. pažengusiems mokyklos kambary Nr. 303. Mokėstis už visą kursą 15 dol. ir 1 dol. registracijos. Lindene gyveną ir 65 m. sulaukę asmenys už mokslą nieko nemoka. Registracija vyks rugsėjo 2, 8 ir 15 nuo 7:00 iki 8:30 val. vak. mokyklos kambary Nr. 210. Mokslo pradžia rugsėjo 22, pirmadienį. Čekius rašyti: Linden Adult Education vardu ir siųsti Mrs. Irene Osoliniec, 420 Am-

herst Rd., Linden, N.J. 07036, tel. 925-2731.

Lietuvių kalbą dėstys mokytoja Danguolė Didžbalienė. Jos telefonas 925-4761.

Union, N.J.

Šį rudenį Union Township suaugusiųjų mokykloje taip pat bus pradama dėstyti lietuvių kalbą pradantiems ir pažengusiems. Pamokos vyks kiekvieną trečiadienį nuo 7:00 iki 8:30 val. vak. pradedantiems ir nuo 8:35 val. iki 10:05 val. vak. pažengusiems Union High School, North 3rd St., Union, N.J., kambarys Nr. D 104.

Registracijos pradžia — rugsėjo 2, nuo 12 iki 4 val. p.p., o vakarais — rugsėjo 22, 23 ir 24 nuo 7 val. iki 9 val. vak. Mokslo pradžia — rugsėjo 24, trečiadienį.

Kursas kainuoja 22 dol. Čekius rašyti Union Township Board of Education vardu. Abi kursų dėstys mokytoja Danguolė Didžbalienė, tel. 925-4761.

PRANEŠIMAS

Dėl susidėjusių aplinkybių numatytos pamaldos, Tautos šventės minėjimas ir gegužinė V. Vėbeliūtų sodyboje rugsėjo 7 atšaukiami.

Visi, kurie ruošėsi dalyvauti, prašomi atsilankyti tą pačią dieną į Apreiškimo parapijos organizuojamas pamaldas ir minėjimą.

LB New Yorko apygardos valdyba

TAUTOS FONDO VEIKLOJ

Kaip žinome, prel. J. Balkūnas yra palikęs New Yorką, ieškodamas saulėtesnių kraštų, tačiau šią vasarą, kaip ir praėjusią, jį matome vėl čia, besisielojantį įvairiais lietuviškais reikalais. Tautos Fondo valdyba turėjo progos su juo pasidalinti mintimis savo susirinkime.

Kadangi dažnai galima pasiimti iš praeties, prel. J. Balkūnas buvo paprašytas pasakoti ką nors iš savo praeties veiklos lietuviškuose darbuose. Tą jis lietuviškai padarė. Tačiau reikia žinoti, kad prelatas nėra vien tik praeties žmogus. Lietuviškoje veikloje jis yra gyvas ir tvirtas. Jo veikla yra nesustojanti ir tokia pat gyva. Jo patarimai yra naudingi, nes juose dvelkia patirtis.

Prel. J. Balkūnas yra Tautos Fondo garbės pirmininkas. Susirinkimui vadovavo Tautos Fondo valdybos pirmininkas J. Giedraitis. Susirinkime taip pat dalyvavo Tautos Fondo tarybos pirmininkas A. Vakselis. — D.B.

KVIEČIAME Į 4-JĄ DELAWARE SLĖNIO LIETUVIŲ DIENĄ

sekmadienį, rugsėjo 7 d.,
 nuo 1-mos val. iki sutemos

"Polankos" parke, 3258 Knights Rd.,
 Cornwells Heights, Pa. (1/4 mylios į šiaurę
 nuo Street Rd.).

Iš New Yorko: N.J. Turnpike Exit 5 — Rte. 541 west —
 Burlington-Bristol Bridge — Rte. 413 west — 1-95 south —
 Street Rd. west.

"Aušrinės" taut. šokliai, Aqua String Band, šokių varžybos, orkestras, šokliai, tautodailės gaminiai, spalvotos TV ir kiti laimėjimai. Jei lytų, viskas vyks vietos salėje.

Rengėjai: Philadelphia Lietuvos Namai